

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za prevodoslovje

Jasna Drovenik

**PREVAJANJE NASLOVOV OTROŠKE IN
MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI: ZVESTOBA
IZVIRNIKU ALI CILJNEMU BRALCU?**

MAGISTRSKO DELO

Maribor, september 2018

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za prevodoslovje

Jasna Drovenik

**PREVAJANJE NASLOVOV OTROŠKE IN
MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI: ZVESTOBA
IZVIRNIKU ALI CILJNEMU BRALCU?**

**TRANSLATING TITLES OF CHILDREN'S AND
YOUNG ADULTS' LITERATURE: FIDELITY TO THE
ORIGINAL OR TO THE TARGET READER?**

MAGISTRSKO DELO

Mentorica: izr. prof. ddr. Natalia Kaloh Vid

Maribor, september 2018

Lektorica:

mag. Nataša Koražija, prof. slov.

Prevajalka:

Jasna Drovenik, diplomantka medjezikovnih študij – angleščina (UN) in medjezikovnih študij – nemščina (UN)

ZAHVALA

*Posebno se zahvaljujem mentoriciizr. prof. ddr. Natalii Kaloh Vid za neverjetno
prijaznost, potrpežljivost, razumevanje, spodbudo, pomoč in usmerjanje pri
pisanju magistrskega dela.*

*Hvala tudi vsem mojim bližnjim, družini in staršem za spodbudo in podporo na
takšen in drugačen način ter potrpežljivost.*

Hvala vam iz srca.

POVZETEK

Otroška in mladinska književnost sta poseben del književnosti, saj sta namenjeni za otroke in mlade, ki so drugačni bralci kot odrasli. Prevajanje literarnih del, namenjenih za to publiko, mora biti zato ustrezno. Prevajalec mora pri delu imeti v mislih otroško mentaliteto in se truditi razumeti, kako bodo mladi možgani dojemali zapisane besede. Naslov literarnega dela je ravno pri teh dveh vrstah književnosti izrednega pomena in verjetno pri nobenih drugih vrstah ne pomeni toliko. Otroci in mladi se namreč najpogosteje ravno na podlagi naslova odločajo za branje določenega literarnega dela. Pri prevajanju je zato zelo pomembna apelativna funkcija, saj avtor literarnega dela in vsi drugi sodelujoči ter odgovorni zanj želijo, da delo doseže čim več bralcev. Vsak naslov ima določene funkcije, na katere smo se osredinili v magistrskem delu, prevajalci pa za premostitev razlik med jezikom izvirnika in ciljnim jezikom ter za dosego funkcij uporabljajo različne prevajalske strategije, zaradi katerih pride do različnih prevodnih premikov. V magistrskem delu smo v teoretskem delu najprej predstavili pregled znanstvene literature in podrobneje opisali funkcije naslovov literarnih del, prevajalske strategije in določene prevodoslovne pojme, ki so pomembni za analizo. Analizirali smo 200 naslovov otroških in mladinskih literarnih del in jih razdelili glede na funkcijo ter glede na uporabljeno strategijo. Na podlagi analize je prikazana ugotovitev, katere funkcije in prevajalske strategije so najpogosteje uporabljene pri prevajanju naslovov literarnih del iz angleškega v slovenski jezik.

Ključne besede: naslovi literarnih del, prevajanje naslovov literarnih del, funkcije naslovov literarnih del, prevajalske strategije, eksplicitacija, lokalizacija, podomačitev.

ABSTRACT

Children's and young adults' literatures are special parts of literature, since they are written for children and young adults who are different readers than adults. Translation of literary works intended for this audience should therefore be adjusted to the readers' needs. The translator must bear in mind the child's mentality and reading comprehension. Precisely in these two types of literature, the title of a book has a significant meaning as children and young adults often choose to read a certain book on the basis of a title. Therefore, the appellative function of the title is very important, since the author of the literary work and all those involved in the contribution process want to reach as many readers as possible. In this thesis we focused on the functions of the titles and translation strategies used when translating titles. . In the theoretical part of the study we presented a review of scientific literature and described functions of book titles, translation strategies and certain translation-related concepts that are important for our analysis. In the empirical part we analyzed 200 titles of children's and young adults' books and divided them according to the function and strategy. The results of the study showed which functions and translation strategies are most commonly used in the translation of titles of literary works from English to Slovenian language.

Key words: literary titles, translation of literary titles, functions, translation strategies, explicitation, localization, domestication.

KAZALO

1. Uvod.....	1
1.1. Namen in cilji	2
1.2. Hipoteze.....	2
1.3. Uporabljena literatura.....	2
1.4. Metode raziskovanja.....	3
2. Otroška in mladinska književnost	4
3. Prevajanje otroške in mladinske književnosti	7
4. Pogosti pojmi v prevodoslovju	10
5. Teorija skoposa	18
6. Naslovi literarnih del in njihove funkcije	21
7. Prevajanje naslovov literarnih del.....	24
8. Primerjalna analiza naslovov angleških otroških in mladinskih del in njihovih slovenskih prevodov	27
8.1. Prevodi naslovov otroške književnosti.....	28
8.1.1. Opisovalna funkcija	28
8.1.1.1. Strategija ohranitve naslova izvirnika	28
8.1.1.2. Strategija dobesednega prevoda	28
8.1.1.3. Strategija modulacije	29
8.1.1.4. Strategija podomačitve osebnega lastnega imena	30
8.1.1.5. Strategija transpozicije	36
8.1.1.6. Strategija priredbe	37
8.1.1.7. Strategija dodajanja	43
8.1.1.8. Strategija redukcije ali izpusta.....	44
8.1.2. Funkcija zapeljevanja	45

8.1.3.	Poetična funkcija.....	45
8.1.4.	Ekspresivna funkcija.....	47
8.2.	Prevodi naslovov mladinske književnosti	49
8.2.1.	Opisovalna funkcija	49
8.2.1.1.	Strategija ohranitve naslova izvirnika	49
8.2.1.2.	Strategija dobesednega prevoda	50
8.2.1.3.	Strategija modulacije	52
8.2.1.4.	Strategija podomačitve osebnega lastnega imena	52
8.2.1.5.	Strategija transpozicije	53
8.2.1.6.	Strategija priredbe	55
8.2.1.7.	Strategija redukcije ali izpusta.....	66
8.2.2.	Poetična funkcija.....	67
8.2.3.	Ekspresivna funkcija.....	68
9.	Zaključek.....	69
10.	Literatura in viri	73

1. Uvod

Prevajanje otroške in mladinske književnosti je posebno področje, ki od prevajalca terja ne le dobrega poznavanja izhodiščnega in ciljnega jezika ter razumevanja tujejezične kulture, temveč zahteva tudi, da se prevajalec poglobi v otroški svet. Otroci in mladi se za branje določenega gradiva odločijo večinoma na podlagi privlačnosti naslovnice. Zato je poleg ilustracije naslov tisti, ki pritegne bralca in ga prepriča v branje. Mladega bralca namreč ne sme odvrniti od bralnega procesa, saj se mora poistovetiti z zgodbo in naslovnimi junaki. Prav zato so podomačitveni prevajalski postopki pri prevajanju tovrstne književnosti veliko bolj pogosti. Velikokrat pride tudi do popolne priredbe, saj uporaba druge strategije ni mogoča.

Analiza bo zajemala prevode naslovov književnih del, saj je naslov tisti, ki najprej pritegne pozornost potencialnega bralca ali osebe, ki bo opravljala bralno funkcijo. Pri otroški književnosti namreč ločimo med deli, ki jih otroci berejo sami, in deli, ki jih otrokom berejo odrasle osebe. Prevodi naslovov so bistvenega pomena za vzpostavitev prvega stika z literarnim delom. Podrobne analize prevodov naslovov tovrstnih književnih zvrsti v slovenskem znanstvenem prostoru še nismo zasledili.

V magistrskem delu bomo zbrali in sistematično preučili naslove otroških in mladinskih del. Ugotovili bomo, katere funkcije prevladujejo pri prevajanju naslovov v različnih časovnih obdobjih. Za izhodišče zbiranja podatkov bomo uporabili sistem Cobiss.

Predpostavljamo, da pri prevajanju naslovov knjig prevajalci največkrat sledijo izvorniku, kar pa ne velja vedno. Pogosto pride do lokalizacije, saj skušajo izvornik čim bolj prilagoditi za ciljno publiko in ji ga približati.

Omejili se bomo le na prevode naslovov otroških in mladinskih del. Omejili se bomo samo na dela, napisana v angleškem jeziku. Kar zadeva časovna obdobja, se

bomo omejili na sodobno književnost, torej od leta 1960 naprej. Predpostavljamo, da bomo imeli zadosten vzorec primerov.

1.1. Namen in cilji

Namen magistrske naloge je sistematično analizirati prevajalske postopke, ki so bili uporabljeni pri prevajanju naslovov del otroške in mladinske književnosti ter določiti funkcijo, ki jo ima vsak naslov. Analiza bo pokazala, do kakšne mere so tovrstni naslovi lokalizirani in kakšen namen je bil s tem dosežen. Med cilji postavljamo tudi kritično ovrednotenje trenutnega stanja ter podajo svojih predlogov. Primerjali bomo prevode naslovov, ki so nastali v različnih časovnih obdobjih, in s tem ugotovili, ali so se prevajalski postopki skozi čas spreminjali.

1.2. Hipoteze

Pred pisanjem magistrske naloge smo zastavili naslednje hipoteze:

1. Predpostavljamo, da je pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih del v več primerih prišlo do lokalizacije.
2. Predpostavljamo, da so prevajalci bolj redko uporabili strategijo dobesednega prevoda.
3. Predpostavljamo, da pri prevajanju naslovov ni prišlo do eksplikacij.

1.3. Uporabljena literatura

Za pridobitev naslovov bomo uporabili bazo podatkov Cobiss. Definicije različnih terminov bomo poiskali v portalu Fran, večinoma v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, in spletni zbirki slovarjev Oxford Dictionaries. Za teoretični del bomo uporabili različne vire, predvsem članke, še posebej se bomo oprli na *Titles and translation* avtorja Maurizia Viezzija in *Explicitation and Implication as Translation Universals and Their Occurrences in the*

Slovene Translations of Anglo-American Literary Texts avtorja Uroša Mozetiča.

1.4. Metode raziskovanja

Magistrska naloga bo sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V prvem delu bomo predstavili otroško in mladinsko književnost in podrobneje opisali funkcije naslovov ter prevajalske strategije. V drugem delu bomo podali primere naslovov angleških otroških in mladinskih del in njihovih prevedenih del v slovenski jezik, ki jih bomo poiskali v bazi podatkov Cobiss. S primerjalno analizo bomo določili funkcijo naslova ter uporabljeno strategijo pri prevodu, poskušali bomo razložiti, zakaj se je prevajalec zanjo odločil, in ocenili njeno ustreznost. Kjer se nam bo zdelo to primerno, bomo podali lastni predlog prevoda.

TEORETIČNI DEL

2. Otroška in mladinska književnost

Otroška in mladinska književnost sta poseben del književnosti. Na splošno opredeljeno sta namenjeni mladim bralcem, natančnejših opredelitev pa je več, zato ni enotnega mnenja o natančni, izključni definiciji teh dveh vrsti književnosti.

Oba pojma lahko razumemo na več načinov, zato v različnih virih najdemo različne razlage, ki smo jih povzeli v nadaljevanju. Otroška in mladinska književnost sta med drugim lahko:

- književnosti, ki sta namenjeni za otroke in mladostnike,
- književnosti, ki sta napisani za otroke in mladostnike,
- književnosti, ki ju pišejo otroci in mladostniki,
- književnosti, ki ju berejo otroci in mladostniki,
- književnosti, ki sta priporočeni za otroke in mladostnike,
- književnosti, ki sta primerni za otroke in mladostnike.

Zanimivo je, da strokovnjaki na različne načine razumejo že pojme »otrok«, »mladostnik«, »otročstvo« in podobne, zato ni presenetljivo, da ne obstaja enotna definicija. Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tema vrstama književnosti, se v večini izogibajo natančnih definicij. Namesto tega navajajo različne druge značilnosti, ki so običajne zanj. Ritta Oittinen (2000) na primer razume otroško književnost kot književnost, ki jo na tiho berejo otroci in ki je na glas brana otrokom, navaja pa dva načina za opredelitev otroške književnosti: književnost, ki je napisana za in namenjena otrokom, ter književnost, ki jo berejo otroci.

Najpogosteje sta otroška in mladinska književnost razumljeni kot književnosti, ki ju pišejo odrasli za otroke in mladostnike ter ju mladi in otroci tudi berejo ali pa jo otrokom berejo odrasli. Čeprav nekateri strokovnjaki trdijo nasprotno, je ravno bralec tisti, ki bolj kot karkoli drugega opredeljuje pojem »otroška in mladinska književnost« (Lesnik-Oberstein, 1998, str. 17).

Obe vrsti književnosti imata tipične značilnosti. Za otroško literaturo je značilno, da ima polno ilustracij, ki so zelo pomembne za otroke, včasih celo bolj kot besede same (Oittinen, 2000). Otroci se namreč lahko že samo z gledanjem ilustracij domislijo zgodbic. Za tiste, ki nimajo tako bogate domišljije, pa ilustracije obogatijo doživljanje ob poslušanju. Jezik oziroma struktura jezika in besedišče je tudi izredno pomembno in je običajno prilagojeno starostni skupini bralca, ki mu je delo namenjeno. Značilno je tudi, da se otroške knjige berejo na glas, saj jih berejo odrasli otrokom, ali pa jih berejo otroci, ki se šele učijo bralnega razumevanja in po navadi to počnejo z branjem na glas. Tudi glede motivov, vsebine in protagonistov je opažena določena tendenca, saj lahko v otroških literarnih delih pogosto zasledimo živalske glavne junake in zabavno ter poučno vsebino z nekim naukom, saj vse to privlači otroke. Mladinska književnost se v teh značilnostih izjemno razlikuje, saj je inteligenca mladostnika na popolnoma drugi ravni. Mladostnike privlačijo bolj odrasle vsebine in motivi, raje berejo neznane, tuje vsebine in njihova zmožnost bralnega razumevanja je neprimerljivo boljša.

Otroškimi in mladinskimi literarnimi deli je pa skupno, da niso namenjena samo za zabavo otrok in mladine, temveč imajo tudi pomembno vlogo pri prenosu znanja, kulturnih vrednot in spoznavanju drugih kultur.

Meja med otroško in mladinsko književnostjo ni točno določena, saj sta nejasna tudi pojma »otrok« in »mladostnik«, ker nimata natančno določenih starostnih skupin. Otroška in mladinska književnost skupaj zajemata bralce različnih starostnih skupin, vse od zgodnjega do poznega otroštva (O'Connell, 2006, str. 16). Zwitter (1998, str. 69) jih je razdelil v tri skupine:

- najmlajši bralci (2–8 let),
- osnovnošolski bralci (7–14 let),
- mladostniki (14–18 let).

Jasno je, da se predšolski otroci, šolski otroci in mladostniki med seboj zelo razlikujejo in so v različnih stopnjah tako fizičnega kot mentalnega razvoja. Zato se tudi dela znotraj otroške književnosti razlikujejo in obstajajo različni žanri, ki

niso primerni za vsako razvojno stopnjo otroka. Ena dela so namenjena najmlajšim otrokom, že malčkom. Takšna so na primer slikanice kartonke, v katerih običajno ni zapisanega besedila, so le kakšna poimenovanja živali, predmetov in ostalih stvari, naslikanih v njih. Za malo starejše predšolske otroke so primerne pravljice, ki jih pa radi berejo tudi osnovnošolci. In tako se s starostjo otroka veča tudi razpon razpoložljivih in primernih žanrov ter posledično literarnih del.

3. Prevajanje otroške in mladinske književnosti

Literarna besedila so tisti tip besedil, ki ga je najtežje prevesti. Za druge tipe besedil, kot so turistični vodniki, navodila za uporabo, govori, reklame in tudi strokovna besedila ter še drugi, obstajajo neki napotki, so zarisane smernice, ki bi jih naj prevajalec upošteval. Vendar za literarno prevajanje pa še danes ni običnih navodil (Kocijančič-Pokorn, 1997, str. 5).

Teorije prevajanja so številne in nesmiselno je »razpravljati, kakšen naj bi bil pravi oziroma dober prevod, prava oziroma dobra teorija prevajanja ter pravi in edini zveličavni kriteriji književnega prevajanja« (prav tam, str. 9). V povezavi z Nidovo teorijo prevajanja obstajata dve vrsti prevoda, »formalno ekvivalentni prevod« in »dinamično ekvivalentni prevod«:

Pri formalno ustreznem prevodu se osredotočimo tako na obliko kot na sporočilo, zato pazimo, da nadomestimo iste prevodne enote v izvorniku z istimi ustrezniciami v prevodu ter besedilo kar se da malo interpretiramo ter ga puščamo bralcu ciljnega jezika takšnega, kakršnega dobi v roke tisti bralec, ki lahko bere izvornik; dinamično ekvivalentni prevod pa je tisti prevod, ki skuša vzpostaviti enak odziv pri bralcih v ciljnem jeziku, kakor ga je imel izvornik pri bralcih v izhodiščnem jeziku, zato se prevajalec osredotoča predvsem na razumljivost sporočila in v luči tega izvornik pogosto interpretira (prav tam, str. 8, 9).

Treba je poudariti, da formalno ustrezní prevod ni dobessedno, temveč dosledno prevajanje izvornika. Od prevajalčevega odnosa do izhodiščnega besedila je odvisno, za katero prevajalsko načelo se odloči. Če je prevajalcu pomen izvornika popolnoma razumljiv in ga torej v celoti razume, se bo verjetno odločil za dinamično ekvivalenco, ki mu na nek način predstavlja tudi poenostavitev. Če pa misli, da besedilo premore več različnih pomenov oz. interpretacij, bo raje izbral formalno ekvivalentni prevod. Obe prevajalski načeli imata prednosti in pomanjkljivosti, zato prevajalec težko izbere med njima. Dinamično ekvivalentni

prevod je pogosto enostavneje napisati in je za bralca prijaznejši, saj je po navadi lažje berljiv. Vendar za razliko od formalno ekvivalentnega prevoda ne ohranja kompleksnosti in dvoumnosti izvirnika ter s tem ne dopušča bralcu prevoda svoje interpretacije. Ima pa formalni prevod to pomanjkljivost, da je bolj zapleten in včasih tudi okornejši od dinamičnega (prav tam, str. 9).

Pri prevajanju otroške in mladinske književnosti prevladuje dinamično ekvivalentni prevod, saj morajo biti literarna dela, namenjena otrokom in mladim, lahko berljiva in dobro razumljiva. Prevajalec mora paziti na razumljivost in izbrati ustrezno besedišče in takšne preproste jezikovne strukture, ki bodo otroku razumljive (Zwitter, 1998). Zato je nujno, da razume otroke oziroma jih skuša razumeti, jih pozna, ve, kako razmišljajo, se skuša vživeti v njihov svet. Vsaj okvirno mora poznati njihove sposobnosti glede na določeno starostno skupino. Zelo pomembna je njegova domišljija in dojetanje sveta, način razmišljanja in sposobnost, da razmišlja kot otrok, ter poznavanje estetskih, vzgojnih in jezikovnih meril, primernih za določeno starostno skupino (Cerar, 1998, str. 6–7).

Ideološki vpliv je pri prevodu literarnega dela za otroke še posebej pomemben, saj prevajalec interpretira avtorjevo ideologijo, pri tem pa mora biti pozoren, da je besedilo primerno za otroke in za njih razumljivo, kar lahko doseže s številnimi prilagoditvami zgodbe, protagonistov in jezika (Kaloh Vid, 2012, str. 2). Prevodi otroških literarnih knjig se lahko v določenih delih razlikujejo od izvirnika, saj prevajalec določene elemente ali okoliščine in podobno spremeni ali prilagodi zaradi lastnega prepričanja o neprimernosti za ciljno publiko, torej otroke. Zato pri prevajanju otroške in mladinske književnosti prevajalčeva subjektivnost še posebej izstopa in ima večji vpliv kot pri prevajanju katere druge literature. Shavit (1978, str. 2, 3) navaja dve načeli, na katerih po navadi temeljijo prevodi za otroke:

- prilagajanje besedila z namenom, da bi bilo primerno in uporabno za otroke v skladu s splošnim prepričanjem družbe, kaj je za otroka »dobro«,
- prilagajanje zgodbe, prikaza in jezika na otrokovo raven razumevanja in njegove sposobnosti branja.

Natančnih smernic ali enotnega dogovora o prevajanju otroške in mladinske literature med strokovnjaki še vedno ni, prav tako ni določeno, kaj je »dober« prevod literarnih del za otroke in mladostnike, kaj sploh je prevod in če obstaja kakšna razlika med prevajanjem knjig za otroke in mladostnike ter za odrasle (Nikolajeva, 2011, str. 404). V večini poskušajo otroška in mladinska literarna dela prilagoditi ciljni publiki in v praksi to mnogokrat pomeni, da poenostavijo vse dele ali elemente, za katere menijo, da bodo otrokom nerazumni. Na splošno velja predpostavka, da mora biti književnost prilagojena mladi publiki v smislu jezikovnih zmožnosti, življenjskih izkušenj, praktičnega in enciklopedičnega znanja, kognitivnih sposobnosti in psihološke zrelosti, zato te vidike upoštevajo tudi pri prevajanju (prav tam, str. 405). To ni vedno koristno, saj je prevajalec odrasla oseba, ki se ne more popolnoma poistovetiti z otroki in mladostniki ter vedno pravilno oceniti, kaj je za njih primerno. Pogosto pride do nepotrebne ali preobširne poenostavitve, in s tem do velikega posega v vsebino. Pri takšnem spreminjanju je prav tako mogoče, da so otroci oškodovani za spoznavanje tuje kulture, tujih vrednot in drugih nepoznanih elementov, kar je seveda škoda, saj imajo literarna dela pomembno vlogo pri širjenju znanja in spoznavanju tujega.

Pri prevajanju otroške in mladinske književnosti in tudi katere koli druge literature in besedil nasploh pride do različnih sprememb in posledično do uporabe različnih prevajalskih postopkov, ki jih v teoriji prevodoslovja avtorji različno imenujejo. Zato obstajajo v prevodoslovju različni termini oziroma pojmi, ki jih bomo v naslednjem poglavju razložili, saj jih uporabljamo v magistrski nalogi.

4. Pogosti pojmi v prevodoslovju

Prevajanje je postopek prenosa (pomena) besed oz. besednih zvez iz enega (izvirnega) jezika v drugi (ciljni) jezik. Prevodoslovje je sicer mlada znanstvena veda, ki se je uveljavila šele v 70. letih 20. stoletja in doživela razcvet proti koncu tega stoletja. Kljub temu so se že od vsega začetka pojavljali različni vidiki in pristopi k samemu procesu prevajanja. Glavno vprašanje se še danes ukvarja s tem, v kolikšni meri naj prevod odstopa od izvirnika – naj bo svoboden ali dobeseden, naj bo zvest izvirniku ali naj se čim bolj poskuša približati ciljni publiki. Obstajajo različne teorije prevajanja, ki si niso enotne glede definicije »pravega« in »dobrega« prevoda. Namesto tega ponujajo več možnosti, ki se jih književni prevajalci lahko poslužijo in z njimi utemeljijo svoj prevod (Kocijančič-Pokorn, 2003, str. 10). Vse te možnosti in spremembe oziroma dogajanje nasploh, ki se zgodi pri prevajalskem postopku, ter značilnosti so različni teoretiki tudi poimenovali in danes na tem področju zasledimo več pojmov, ki so pogosti, nekateri so ustaljeni, drugi pa različno pojmovani. V nadaljevanju bomo na kratko opisali pojme v prevodoslovju, ki jih omenjamo v magistrski nalogi.

- *Podomačitev in potujitev*

Podomačitev in potujitev sta temeljni prevajalski strategiji, ki si nasprotujeta. Že sami poimenovanji obeh strategij jasno nakažeta njun pomen. Natančno ju je opisal Lawrence Venuti v svojem delu o vidljivosti oziroma nevidljivosti prevajalca v prevedenih besedilih. Z nekaj besedami ju lahko opišemo kot strategiji, ki prevedeno besedilo spremenita, približata ciljni publiki ali ga naredita (ohranita) tuje zanjo. Podomačen prevod besedilo približa ciljni publiki, tako da elemente, ki so v ciljni kulturi neznan ali tuji, zamenja s tistimi, ki so v njej značilni ali pogosti in posledično povzroči, da besedilo beremo z lahkoto in ga tudi dobro razumemo. To strategijo zagovarja večina založnikov in kritikov, saj branje poenostavi, zato nedvomno prevladuje nad potujitvijo (Venuti, 2004). Mnogi, med drugimi tudi Venuti, pa potujitev zagovarjajo, predvsem zaradi predstavitvene vloge, ki jo ima, saj služijo literarna dela tudi prenosu in spoznavanju različnih kultur.

- ***Prevajalske strategije***

Tudi prevajalske strategije so pojem, ki ga uporabljajo različni teoretiki, vendar ga opredeljujejo na različne načine. Ne samo, da se termin »strategija« pogosto različno uporablja v prevodoslovnih študijah, obstaja še nekaj drugih terminov, ki lahko imajo enak pomen: »postopki«, »procesi«, »tehnike prilagoditve«, »preoblikovanje« in še drugi (Chesterman, 2005, str. 17—28). V nadaljevanju bomo navedli razvrstitvi po Vinayu in Darbelnetu ter Baker, saj smo v empiričnem delu magistrske naloge uporabili kombinacijo teh dveh.

Strategije prevajanja po Vinayu in Darbelnetu (1995):

- sposojenke (izposojene besede, ki v izvirni obliki spadajo v tuji jezik, vendar so v pisavi, izgovorjavi, skladnji in pregibanju popolnoma prilagojene lastnemu (ciljnemu) jeziku),
- kalki (posebna zvrst sposojenke, ki zajema neposredni ali dobesedni prevod besede ali besedne zveze),
- dobesedni prevod (prevod, ki je strukturno in pomensko popolnoma zvest izvorniku),
- transpozicija (posredno prevajanje s popolnim prenosom sporočila oziroma pomena, ki prinaša strukturno spremembo v slovnici in spreminjanje besednih zvez),
- modulacija (posredno prevajanje, ko prevajalec sporočilo prenese v drugi obliki oziroma z drugega stališča/vidika),
- ustreznost ali ekvivalenca (prevajanje besednih zvez, idiomov, onomatopej z uporabo drugačnih izrazov oziroma besed/besednih zvez, ki v ciljnem jeziku pomenijo popolnoma enako kot izvorna v izvorniku),

- priredba ali adaptacija (ustvarjanje nove situacije, ki ustreza izvirni).

Strategije prevajanja po Moni Baker (2011):

- prevod z bolj splošno besedo (nadpomenko),
- prevod z bolj nevtrarno/manj ekspresivno besedo,
- prevod s kulturnim nadomestkom,
- prevod s sposojenko,
- prevod s parafrazo s povezano besedo,
- prevod s parafrazo z nepovezano besedo,
- prevod z izpustom,
- prevod z ilustracijo.

- ***Prevodni premiki***

Termin »prevodni premiki« se nanaša na spremembe, ki se zgodijo ali se lahko zgodijo pri prevajalskem procesu. Takšne spremembe se zgodijo zaradi sistemskih razlik med različnimi jeziki, s katerimi se prevajalci srečujejo. Prevajanje vključuje prenos pomena ali vsebine preko semiotične meje in premiki se s tem prenosom zgodijo sočasno (Bakker, Koster, Van Leuven-Zwart, 2009, str. 269).

- ***Prevodne univerzalije***

»Univerzalije« so neki *splošni pojmi* (SSKJ), ki se pogosto pojavljajo in so nečemu skupni. Tudi v teoriji prevodoslovja je kakšna lastnost, postopek in podobno označena kot *prevodna univerzalija*, čeprav nekateri teoretiki takšnega pojma sploh ne priznavajo, saj je izredno težko, mogoče celo nemogoče, določiti splošna pravila pri prevajanju, ki niso odvisna od nobenih okoliščin, jezika, ciljne publike, namena in drugih dejavnikov, ki

običajno določajo prevajalski proces. Zato je pojem »prevodne univerzalije« v sodobnem prevodoslovju pereča in kontroverzna tema.

Mona Baker (1993) je prevodne univerzalije opisala kot jezikovne značilnosti, ki se običajno pojavljajo v prevedenih besedilih, ne v izvornikih, in na katere določeni jezikovni pari, vpleteni v prevajalski proces, nimajo vpliva. Ta pojem je predstavila v članku *Corpus Linguistics and Translation Studies – Implications and Applications*, kjer je tudi opisala kandidate, ki (po njenem mnenju) spadajo v to kategorijo. Čeprav nekateri ta pojem uporabljajo za opis kakršne koli značilnosti prevedenega besedila, za vse ni dokazano, da so univerzalije. Prav tako ni enotnega mnenja med strokovnjaki, kaj vse spada pod prevodne univerzalije, nekateri tega pojma niti ne uporabljajo. Na podlagi kontrastivne analize prevedenih besedil in njihovih izvornikov so za prevodne univerzalije dokazali naslednje značilnosti, ki so skupne vsem vrstam prevedenih besedil: simplifikacija, izogibanje ponavljanju iz izvornika, eksplicitacija, normalizacija, prenos diskurza in razpoznavna distribucija leksikalnih predmetov (Laviosa-Braithwaite, 2001, str. 288).

- ***Eksplicitacija in implicitacija***

Pri prevajanju literarnih del v slovenski jezik (ali druge jezike) se je vedno jasno kazalo nagibanje k *eksplicitaciji*, torej k interpretaciji, komentiranju, pojasnjevanju in drugim oblikam usmerjanja bralčevega razumevanja pomena, kar je potrjeno z le bežno primerjavo nekaterih pomembnih del, napisanih v angleškem jeziku, in njihovih prevodov v slovenščino (Mozetič, 2014, str. 2).

Eksplicitacija in *implicitacija* sta pri prevajanju prisotni že od nekdaj, vendar ju do leta 1958 niso poskušali definirati. Tega leta sta jo Vinay in Darbelnet opisala kot proces predstavljanja informacij v ciljni jezik, ki so v izhodiščnem jeziku prisotne le implicitno in jih je mogoče razbrati iz konteksta ali okoliščin. Še natančnejšo in bolj sistematično definicijo je leta 1986 ponudila Shoshana Blum-Kulka v svoji študiji *Shifts of Cohesion*

and Coherence in Translation. Eksplicitacijo je označila kot prevajalski proces, ki pripelje do urejanja zahtevnejšega besedila in diskurza. Prevajalec izvede proces interpretacije izhodiščnega besedila, ki lahko vodi do besedila v ciljnem jeziku, ki je bolj redundantno kot besedilo v izhodiščnem jeziku (prav tam).

Eksplicitacijo lahko opišemo kot ubesedinjenje nečesa, kar lahko bralec razbere iz besedila, četudi ni ubesedinjeno. Implicitacija pomeni ravno nasprotno, to je izpust nečesa, kar lahko bralec sklepa. Predpogoj za raziskovanje eksplicitacije in implicitacije je, da je element, ki je pojasnjen v jeziku ciljnega besedila implicitno prisoten v jeziku izhodiščnega besedila in nasprotno, vsak element, ki je predmet implicitacije v jeziku ciljnega besedila, mora imeti eksplicitno osnovo v jeziku izhodiščnega besedila. Eksplicitacija je veliko bolj pogosta kot implicitacija v slovenskih prevodih. Za slovenski prevod je zelo neobičajno prikritje nečesa, kar je izraženo v originalu. Mnogi bi to trditev zavrnilo s pojasnilom, da je pogosto še posebej pri prevajanju poezije, da so izpuščeni elementi iz originala, zato je treba poudariti, da implicitacije ne moremo enačiti z izpustom. Implicitacija ni izpust informacij, vendar nejasno izražanje njih. Opravka imamo z umetniškimi besedili, ki ne soglašajo z razlago svojega pomena, saj bi pojasnjevanje preprečilo njihov namen. Kot je že opisala Simona Šumrada, je vrsta besedila zelo pomemben kriterij. Pri ekspresivnem besedilu je zelo pomembna ohranitev estetske funkcije. Zato je primernejše izogibanje pojasnjevanju implicitnih elementov, ki jih je avtor zavestno pustil nejasne. To pomaga prevajalcu pri izogibanju skrajšanih pomenov in idiosinkratičnih interpretacij (prav tam, str. 2, 3).

Postopoma sta eksplicitacija in implicitacija postali prevajalski aksiom, neizpodbitna temeljna resnica. Blum-Kulka je izhajala iz predpostavke, da je vsako prevajalsko dejanje neizogibno predmet eksplicitacije. Ta predpostavka ponuja odgovor na vprašanje, zakaj so prevedena besedila pogosto daljša od originalov ne glede na eksplicitnost specifik

izhodiščnega in ciljnega jezika. Po pričakovanjih je ta predpostavka dobila tako zagovornike kot nasprotnike (prav tam, str. 3).

Nekateri govorijo o tej predpostavki tudi kot o *prevodni univerzaliji*, čeprav pa mnogi že tega pojma ne priznavajo. Eksplicitacija in implicitacija naj bi kot prevodni univerzaliji vključevali lingvistične elemente, ki so značilni za prevedena in ne izhodiščna besedila, prav tako so neodvisni od določenega jezikovnega para, ki se pojavi pri prevajalskem procesu. Eksplicitacija zato združuje niz drugih prevodnih univerzalij, kot so simplifikacija (angl. *simplification*), razločevanje (angl. *disambiguation*), konvencionalizem/normalizacija (angl. *conventionalisation/normalisation*), standardizacija (angl. *standardisation*), izravnavanje (angl. *levelling out*), izogibanje ponavljanju (angl. *avoidance of repetition*), preprevedek (angl. *overtranslation*) in prevod z izpustom (angl. *undertranslation*) (prav tam).

- **Lokalizacija**

»Lokalizacija« je eden izmed novejših pojmov v sodobnem prevodoslovju, ki se zadnje čase pogosto uporablja, še posebej za namene medkulturnega oglaševanja, vendar mnogi ne razumejo točno razlike oziroma meje med prevajanjem in lokalizacijo.

Pojem se je pojavil v globaliziranem svetu računalniške industrije, kjer je združenje za industrijske standarde lokalizacije LISA (Localization Industry Standards Association) z njo označilo prilagajanje oziroma spreminjanje različnih izdelkov in vsebin z upoštevanjem okoliščin (dežele, regije in jezika), ki so na trgu, za katerega bodo ti izdelki in te vsebine namenjeni. Besedila, ki potrebujejo lokalizacijo, potrebujejo nekaj več kot samo prevod. Za njih je najpomembnejše, da so prilagojena za določen trg, to pa prevajalci dosežejo s preoblikovanjem izvirnega sporočila o izdelku, ki je nastal v skladu s ključnimi dejavniki kulture, za katero je prvotno namenjen, tako da ga prilagodijo dejavnikom, ki so značilni za drugo skupino ljudi v drugi kulturi. Če želimo, da oglasno

sporočilo izpolni svojo prepričevalno vlogo, jo mora publika najprej razumeti. To pomeni, da z vidika mednarodnega oglaševanja, kjer se sporočilo prenese preko kultur, mora biti sporočilo vkodirano na tak način, da je tudi tuji publiki razumljivo. Pomembno je tudi izpostaviti, da je pri oglaševanju kot vrsta sporočanja treba upoštevati ne samo jezikovne, ampak tudi nejezikovne znake (Ortiz-Sotomayor, 2007, str. 2).

Glede na to, da so ključnega pomena publika in okoliščine, lahko lokalizacijo povežemo s funkcionalističnimi teorijami prevajanja. To je zelo dobro naredil Jesus Maroto Ortiz-Sotomayor (prav tam, str. 4) in apliciral teorijo skoposa v oglaševalsko prevajanje ter prilagodil Vermeerjevo definicijo prevajanja: *»Prevajati oglasna besedila pomeni izdelati oglas v ciljnem okolje za ciljni namen in ciljno publiko, upoštevajoč ciljnih okoliščin.«*

Teorija skoposa niti ne omeni izvirnega besedila, saj z njenega vidika vemo, da to besedilo predstavlja le ponudbo informacij, kar je tudi primerno iz vidika prevajanja oglasnega besedila. Z vidika funkcionalističnih teorij ni jasne razlike med prevajanjem in lokalizacijo, saj funkcionalistični pristop stremi k doseganju istega učinka prevodnega besedila na ciljno publiko oziroma bralce, kot ga je izvirno besedilo imelo na svojo publiko. Ne gre torej samo za prenos besed iz enega jezika v drugega, ampak je treba upoštevati kulturne okoliščine. Dober prevajalec tudi prireja, lokalizira in preustvarja besedilo, ki ga prevaja. Funkcionalen, fleksibilen in prilagodljiv pristop teorije skoposa je tisto, kar medkulturni oglaševalci potrebujejo. V okviru tega pogleda je prevajanje primarno razumljeno kot proces medkulturne komunikacije in končni produkt tega procesa je besedilo, ki lahko primerno deluje v določenih okoliščinah in kontekstu uporabe. Pri teoriji skoposa je besedilo gledano kot ponudba informacij od njegovega avtorja za prejemnike. Prevod je nato sekundarna ponudba informacij o informacijah, ki so bile prvotno ponujene v drugem jeziku znotraj druge kulture. Zato mora prevajalec prenesti informacije iz izvirnega besedila tako, da izbere tiste prvine, ki najbolj odgovarjajo

zahtevam ciljnih okoliščin. S tega stališča izvorno besedilo, njegovi učinki na njegove naslovnike ali namen njegovega avtorja ne določajo retrospektivno prevajalski proces. Prevajalski proces je prospektivno določen s funkcijo ciljnega besedila, kot ga določajo zahteve ciljnih prejemnikov in to je idealen scenarij pri globalnem oglaševanju (prav tam, str. 5—11).

V oglaševalski industriji pogosto uporabljajo izraza »preustvarjanje« in »prirejanje« namesto izraza »prevajanje« in »lokalizacija«. Glavna razlika med preustvarjalci in tradicionalnimi prevajalci, tudi med tistimi, ki sodelujejo pri oglaševalskih kampanjah, je ta, da preustvarjalci znajo izkoristiti svoje znanje o ciljni kulturi za določen komercialen namen (prav tam, str. 13).

5. Teorija skoposa

V naši razpravi so v ospredju funkcije naslovov literarnih del. Že sama beseda »funkcija« se navezuje na teorijo skoposa, ki jo bomo podrobneje predstavili v nadaljevanju.

Na razvoj prevodoslovja sta bistveno vplivala Reiß in Vermeer z delom *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie* oziroma *Temelj splošne teorije prevajanja*, ki je predstavljalo temelj novega funkcionalističnega pristopa. Ta se je osredinil na funkcijo ali funkcije besedil ter prevodov in se je oddaljil od teorij, ki temeljijo na ekvivalenci med izvornim in ciljnim besedilom. Kasneje ga je Vermeer poimenoval teorija skoposa.

Teorija skoposa je del funkcionalno usmerjenega pristopa. »Skopos« je grška beseda za »namen« ali »cilj« (Munday, 2001, str. 78) in po besedah Vermeerja je to »tehnični termin za cilj ali namen prevajanja« (Vermeer, 1989). Po tej teoriji se koncept enakovrednosti oddalji od mikro ravni besede ali stavka do makro ravni besedila glede na prevajalčeve uporabnike in bralce. Osredinja se na proces in manj na končni proizvod samega prevajanja. Prevod označuje kot medkulturni prenos (posebno vrsto kulturnega prenosa) in zgolj medjezikovno operacijo, prevajanje pa kot obliko dejavnosti. Gre za teorijo dejanja (nem. *Handlungstheorie*). Prevajanje ni samo lingvističen proces, temveč dejanje, ki sledi določenemu cilju (skoposu). Skopos določa celoten prevajalski proces. Gre za vrsto človeškega dejanja oziroma namerno, namensko obnašanje, ki se dogaja v dani situaciji in jo obenem tudi spreminja. Dejanje je namerno, ker spreminja obstoječe stanje, stanje stvari. Prevajanje in prevajalca postavlja v širši kulturni kontekst in upošteva odnos med prevajalcem in naročnikom prevoda, kot tudi odnos med prevajalcem in avtorjem izvornika in med prevajalcem in prejemnikom prevoda. Vsak prevod je usmerjen k prejemniku, naslovniku. Teorija skoposa »vrže izhodiščno besedilo s prestola« (nem. *Entthronung des Ausgangstextes*), tako da postane zgolj ponudba informacij, eden med mnogimi viri informacij in je sekundarnega pomena. Poudarek je na ciljnim besedilu. Ključna je tudi prevajalčeva vloga in lojalnost. Prevajalec lahko izbira med zvestim in svobodnim prevodom glede na namen prevoda in pričakovanja ciljne publike. Prevajalec

odloča o uporabi različnih tehnik, medtem ko se značilnosti izvirnega besedila ohranjajo ali potlačijo, odvisno od okoliščin. Dober prevod je funkcionalen prevod, ki ustreza namenu. Teorija se bori proti prepričanju, da cilj ne obstaja in da je prevajanje slučajna, nenamenska dejavnost. Skopos je temeljno načelo, ki določa prevajalski proces. Vsako besedilo je izdelano za določen namen, ki mu mora služiti, zato je prevod odvisen od namena prevajalskega naročila.

Teorija poudarja, da naj prevajalec prevaja na tak način, kakršen njegovemu besedilu oziroma prevodu omogoča, da deluje v situaciji, v kateri je uporabljen in s tistimi ljudmi, ki ga želijo uporabljati, in sicer na način, na kakršnega oni želijo, da deluje. Vermeer opozarja, da večina prevajalskih dejanj dopušča več vrst skoposov, prevajalec mora biti sposoben upravičiti določeno izbiro skoposa v dani prevajalski situaciji. Prevajalec odloča o strategiji prevajanja: svobodni prevod pred zvestim, dinamična ali formalna ekvivalenca ... Prejemnik je glavni dejavnik, ki določa skopos ciljnega besedila (dobesedni prevod je možen, na primer, na področjih prava, medicine, ekonomije in podobnih). Vermeer razume prevajanje kot oblikovanje besedila v ciljnem okolju za ciljni namen in za ciljne prejemnike v ciljnih okoliščinah. Prevajalec se mora zavedati posledic prevajalske dejavnosti. V mislih mora imeti učinek prevoda v ciljni kulturi in v kolikšni meri bo učinek odstopal od učinka izhodiščnega besedila v izhodiščni kulturi. Zato prevajalca označujemo kot izvedenca oziroma strokovnjaka za medkulturno dejavnost in za prevodno dejavnost (Holz-Mänttari, 1984), ki je odgovoren za svoj prevod.

Osnovna navodila teorije skoposa, ki sta jo osnovala Vermeer and Reiß, so:

- končno različico ciljnega besedila določa njegov skopos ter vloga, ki jo bo to besedilo imelo v ciljni kulturi;
- vloga izvirnega besedila v izvorni kulturi se lahko razlikuje od vloge ciljnega besedila v ciljni kulturi;
- ciljno besedilo mora upoštevati položaj sprejemnika ter znanje o ozadjih;
- ciljno besedilo mora ostati zvesto izvirnemu besedilu oziroma na nek način »povezano z izvirnim besedilom«.

Ta pravila si sledijo po pomembnosti, tako je skopos največjega pomena (Munday, 2001, str. 79).

Funkcija ciljnega besedila določa prevajalske metode in strategije, ki so upoštevane tudi pri prevajanju naslovov literarnih del. Tako kot imajo sama besedila funkcijo in nek namen oziroma skopos, ga imajo tudi njihovi naslovi.

6. Naslovi literarnih del in njihove funkcije

Vsako literarno delo ima nek naslov, ki (vsaj po navadi) razkrije vsaj del vsebine literarnega dela ali ga opiše. Vsak naslov pa ima neko funkcijo. Nord (1995, str. 5) je funkcije naslovov razdelila na tri osnovne (angl. *essential*) in tri izbirne (angl. *optional*). Osnovne funkcije so: razlikovalna (angl. *distinctive*), metabesedilna (angl. *metatextual*) in povezovalna (angl. *phatic*). Izbirne funkcije so: opisovalna (angl. *referential*), ekspresivna (angl. *expressive*), apelativna (angl. *appellative*). Viezzi (2013, str. 1—5) funkcije poimenuje nekoliko drugače, pri tem se pa v osnovi zgleduje po razdelitvi, ki jo je določila Christiane Nord. Osnovne funkcije, ki jih ima samodejno vsak naslov, poimenuje: poimenovalna (angl. *naming*), informativna (angl. *informative*) in povezovalna (angl. *phatic*). Izbirnih funkcij določi nekoliko več, natančneje pet: razlikovalna (angl. *distinctive*), opisovalna (angl. *descriptive*), sugestivna (angl. *suggestive*), funkcija zapeljevanja (angl. *seductive*) ali apelativna funkcija in poetična (angl. *poetic*), vendar nakaže, da jih je mogočih še več.

Viezzi (2013, str. 1—3) na primeru romana *Saturday* avtorja Iana McEwana pojasni osnovne funkcije. Naslov ima poimenovalno funkcijo, saj je *Saturday* ime romana oziroma naslov in ga lahko naslavljamo samo s tem imenom. Lahko bi mu sicer rekli tudi »roman, ki ga je McEwan izdal leta 2005«, ali »roman, ki ga je McEwan napisal takoj po romanu *Atonement*«, ne moremo pa ga poimenovati z naslovom, kot na primer *Sedmi dan tedna* ali *Dan pred nedeljo*. Naslovi pa nimajo le poimenovalne funkcije, temveč predstavljajo nekaj več. To so imena z namenom, vendar ta namen ni le identifikacija in poimenovanje. Kadarkoli kdo sliši ali prebere omembo *Saturday*, takoj spozna, da obstaja kulturni proizvod z naslovom *Saturday*. Zato ima naslov tudi informativno funkcijo. Govorimo pa tudi o povezovalni funkciji, ko oseba, ki sliši ali prebere besedo *Saturday*, le-to tudi prepozna kot naslov zaradi konteksta pogovora ali tipografskih konvencij (naslovi so napisani s poševnim tiskom ali označeni z narekovaji) in je tako vzpostavljena nekakšna povezava med to besedo in tistim, ki jo sliši ali prebere. Vsak naslov ima že sam po sebi vse te tri funkcije, torej poimenovalno, informativno in povezovalno. Vsak naslov je ime nekakšnega kulturnega

proizvoda, obvešča o obstoju kulturnega proizvoda s tem imenom in ta proizvod povezuje s potencialnim uporabnikom (prav tam).

Osnovne funkcije so torej tiste, ki jih ima prav vsak naslov. Obstajajo pa še druge — izbirne. Vsak naslov ima poleg osnovnih funkcij še vsaj eno izbirno funkcijo, več naslovom bi lahko določili tudi kombinacijo dveh ali treh izbirnih funkcij. Zelo pogosti sta razlikovalna in opisovalna funkcija. Razlikovalna funkcija omogoča prepoznavanje kulturnega produkta in razlikovanje točno določenega kulturnega produkta od drugega (prav tam, str. 2). Lahko bi rekli, da je prav vsak naslov namenjen za točno določen kulturni produkt in zato je zanimivo, da te funkcije še noben teoretik ni uvrstil med osnovne funkcije. Informiranje o kulturnem produktu sicer ni prednostna naloga naslovov filmov in literarnih del, saj je še posebej za naslove fantazijskih romanov značilno, da so metaforični ali nepovezani z vsebino, nekateri naslovi so zavajajoči, nekateri nasprotni vsebini kulturnega produkta, zato naslovom ne moremo vedno zaupati (prav tam, str. 2, 3). Kljub temu pa je zelo pogosta tudi opisovalna funkcija, saj kulturni proizvod na nek način opiše. Opisovalna funkcija lahko razkrije vsebino, protagonista, kraj, predmet ali dogodek iz zgodbe oziroma karkoli, kar je na nek način sestavni del zgodbe oziroma vsebine, ne glede na to, kako ključno vlogo ima v zgodbi ali kolikšen del nje predstavlja.

Včasih je naslov literarnega dela lahko ključen za razumevanje literarnega dela in v tem primeru ima sugestivno funkcijo. Naslov je lahko sestavni del vsebine in jo dopolnjuje, zato se že z njim lahko začne interpretacija kulturnega produkta (prav tam, str. 4). Nekateri naslovi imajo ekspresivno funkcijo, saj izražajo mnenje ali oceno produkta. Pri prevajanju takšnih naslovov mora biti prevajalec še posebej previden, saj bi sprememba naslova spremenila kulturni produkt in njegovo dožemanje. Zato naslove literarnih del pogosto prevajajo na koncu oziroma po prevedeni vsebini, saj šele potem zgodbo do potankosti poznajo in razumejo. Šele po razumevanju vsebine lahko prevajalec razvidi, kakšno funkcijo ima naslov izvirnika in jo tudi ustrezno prenese, če se odloči za zvesti prevod. Vedno pa takšen prenos ni v ospredju oziroma ključnega pomena in vpliva na prevod kakšen

drugi dejavnik. Včasih namerno želijo (predvsem založniki), da ima naslov prevoda kakšno drugo funkcijo.

Vsak kulturni produkt je prav to – produkt in je namenjen trgu, zato lahko komercialni interesi vplivajo na naslove ali jih celo spremenijo. V teh primerih imajo naslovi še eno bistveno funkcijo, in sicer funkcijo zapeljevanja ali apelativno funkcijo, katere cilj je povečati uporabnikovo zanimanje za produkt in ga spodbuditi k nakupu tega. Na nek način imajo vse izbirne funkcije nek privlačen potencial, vendar obstajajo tudi drugi načini, s katerimi lahko pritegnemo uporabnikovo pozornost: omemba seksa, zločina, nasilja ali slavne osebe ter skrivnosten ali nerazumljiv naslov. Zato lahko izbira naslova hitro postane jabolko spora med avtorji in založniki (prav tam, str. 5).

Nord (1995, str. 5) je glede na pogostost pri analizi določila povprečni vrstni red pojavljanja izbirnih funkcij: poleg osnovnih funkcij imajo naslovi največkrat še ravno opisovalno funkcijo, druga najpogostejša je apelativna funkcija, najmanj pogosta pa je ekspresivna funkcija.

7. Prevajanje naslovov literarnih del

O področju prevajanja naslovov literarnih del je v slovenskem prostoru zelo malo napisano, prav tako ni veliko obsežnih raziskav v tujih jezikih. Zasledimo lahko nekaj splošnih omemb o tem, kako so prevedeni naslovi, ni pa še izvedene sistematične analize in primerne razvrstitve. Mozetič (2014, str. 9) je navedel, da se je v slovenski praksi, ki je zaznamovana z nihanji med prevajalskimi strategijami, pokazalo pet glavnih postopkov pri prevajanju naslovov:

- dobesedni prevod (Richard Brautigen: *In Watermelon Sugar*, slovenski prevod: *V lubeničnem sladkorju*),
- uporaba idiomov, fraz, tudi bolj ustvarjalnih (Agatha Christie: *Postern of Fate*, slovenski prevod: *Nič ni tako skrito*),
- eksplicitacija z razširitvijo (John Galsworthy: *Beyond*, slovenski prevod: *Onkraj sreče in ljubezni*),
- oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjamejo, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe (Alexander Cordell: *The Rape of the Fair Country*, slovenski prevod: *Mortymerjevi*),
- povratni proces (Agatha Christie: *The Mirror Crack'd from Side to Side*, slovenski prevod: *Ledeni pogled*).

Pri prevajanju naslovov lahko rečemo, da pravzaprav pride do substitucije oziroma zamenjave, saj en naslov zamenja drugega, zato nekateri avtorji celo zavračajo besedo »prevod«, ko govorijo o oblikovanju naslova v ciljnem jeziku iz naslova v izvornem jeziku, in to dejanje imenujejo *adaptacija*, *transpozicija* ali *substitucija* (Viezzi, 2013, str. 6). Vendar to je zelo splošen opis, saj pride do te zamenjave z uporabo različnih strategij.

Naslovi so lahko prevedeni dobesedno, lahko so zvesti izvorniku, nekateri so popolnoma preoblikovani, drugi le delno spremenjeni, najdemo pa tudi takšne, ki so ohranjeni oziroma neprevedeni. Nekatero spremembo se zgodijo zaradi funkcije oziroma funkcij naslova, ki smo jih opisali v prejšnjem poglavju. Pri prevajanju naslova ni prednostna naloga preoblikovanje ali reprodukcija pomena, saj so v ospredju funkcije, ki jih bo naslov imel na drugem trgu in v drugi kulturi,

zato prevajanje naslova pomeni *izbira* naslova za preveden produkt, to je oblika ustvarjanja, oblika ponovnega pisanja (prav tam). Včasih je mogoč dobesedni prevod (ko se lahko v prevodu ohrani enaka semantična struktura, kot je v izvorniku) ali zvest prevod, kljub temu pa se prevajalec odloči za oblikovanje popolnoma novega, ki ni povezan z izvornim naslovom, kot se je to zgodilo pri prevodu romana *Breaking Up Is Really, Really Hard To Do* avtorice Natalie Standiford, ki ga je prevajalec prevedel oziroma, bolje rečeno, preoblikoval v *Je on res tisti pravi?* Ta sprememba je torej namerna, prevajalec jo naredi zavedno, ker se je tako odločil zaradi določenega razloga. Ta razlog je lahko tudi osebne narave. Prevajalec ima namreč pri oblikovanju naslova veliko svobode in lahko oblikuje novi naslov ali ga spremeni, če meni, da je tako bolje ali bolj smiselno. Pogosto pa so razlog tudi oglaševalski oziroma komercialni interesi, saj si vsi želijo, da bi ciljna publika čim boljše in v čim večjem številu sprejela literarno delo. Na to ima naslov dela tudi pomemben vpliv, saj lahko dober, privlačen prevod bralca pritegne, slab, nezanimiv ali nerazumljiv pa odvrne od branja.

Čeprav je do neke mere upravičeno, da procesa oblikovanja naslova v ciljnem jeziku oziroma odnos med izvornim in ciljnim naslovom ne označimo kot prevajalski proces, je treba dodati, da so izvorni in ciljni naslovi neizogibno povezani, saj so to imena *iste* knjige ali filma ali drugega kulturnega proizvoda v drugem jeziku (prav tam). Pogosto je to tudi razvidno iz primerjave naslova izvornika in prevedenega naslova, še posebej v primerih, ko med njima kljub vsem spremembam ostane jasna povezava. Takšnih načinov *spreminjanja* naslova pa je več. Povezava med naslovoma ostane, ko je v prevodu predstavljen drugačen vidik oziroma je sporočilo preneseno z drugačnimi besedami (po navadi tako, da naslov deluje privlačnejši), ali ko prevedeni naslov ponudi drugačno možnost interpretacije ali različno mnenje o protagonistu ali dogodku ali kakršnem koli delu iz zgodbe.

Naslove torej z lahkoto spremenijo ali jih zamenjajo, ne glede na to, ali pride do sprememb v različnih jezikih ali znotraj enega, za različne trge ali enakega. Te spremembe imajo neizogiben vpliv na to, kako se bralci povežejo z romanom, in na roman sam. Do neke mere je roman z drugačnim naslovom tudi drugačen

roman. Odgovorni za prevajanje naslovov imajo veliko odgovornost do bralcev in avtorjev, čeprav se tega mogoče ne zavedajo. Njihova vloga ni zanemarljiva, temveč izredno pomembna (prav tam, str. 9).

EMPIRIČNI DEL

8. Primerjalna analiza naslovov angleških otroških in mladinskih del in njihovih slovenskih prevodov

Empirični del smo razdelili na dva dela: prevodi naslovov otroške književnosti in prevodi naslovov mladinske književnosti. V bazi podatkov Cobiss smo naključno poiskali in zbrali 100 naslovov slovenskih prevodov otroških del in njihovih izvirkov v angleškem jeziku in 100 naslovov slovenskih prevodov mladinskih del in njihovih izvirkov v angleškem jeziku. Pozorni smo bili na časovno omejitve, zato smo s spletnim brskalnikom preverili leto izdaje vsakega izvirkov. Zbrane naslove smo nato razdelili glede na funkcije, ki smo jih opisali v teoretičnem delu naloge:

- opisovalna funkcija,
- sugestivna funkcija,
- funkcija zapeljevanja,
- poetična funkcija,
- ekspresivna funkcija.

Funkcijo z največ primeri smo zaradi lažje preglednosti še dodatno razdelili tudi glede na uporabljeno prevajalsko strategijo:

- strategija ohranitve naslova izvirkov,
- strategija dobesednega prevoda,
- strategija modulacije,
- strategija podomačitve osebnega lastnega imena,
- strategija transpozicije,
- strategija priredbe,
- strategija dodajanja,
- strategija redukcije ali izpusta.

Po analizi bomo lahko govorili o povprečju in videli, katera funkcija je pri prevodu naslovov otroških in mladinskih del največkrat uporabljena in katera najmanjkrat. Razvidni bodo tudi najpogosteje uporabljeni prevodni premiki.

8.1. Prevodi naslovov otroške književnosti

8.1.1. Opisovalna funkcija

8.1.1.1. Strategija ohranitve naslova izvornika

- *Elmer* (1989): *Elmer* (1995)

Glavni junak pravljice je slonček z imenom Elmer in tako je tudi poimenovana knjiga. V prevodu je naslov ohranjen, kar je popolnoma smiselno. Vendar glede na ciljno publiko bi predlagali naslov »Slonček Elmer«, saj bi tako pojasnili, kdo sploh je Elmer, kar bi otroke bolj pritegnilo.

8.1.1.2. Strategija dobesednega prevoda

- *The Gossipy Parrot* (2003): *Klepetavi papagaj* (2005)
- *This Is a Ball* (2015): *To je žoga* (2017)
- *The Lost Thing* (2011): *Izgubljena stvar* (2012)
- *Martin Bridge. Ready to Takeoff!* (2005): *Martin Bridge. Pripravljene na vzlet!* (2010)
- *The Polar Express* (1985): *Polarni vlak* (2005)
- *Last Tree In the City* (2010): *Zadnje drevo v mestu* (2018)
- *The King With Dirty Feet* (2017): *Kralj z umazanimi nogami* (2018)
- *Gnomes, Goblins and Fairies* (1980): *Škratje, palčki in vilinčki* (1989)
- *Let's Go Home, Little Bear* (1990): *Pojdiva domov, Mali Medo* (1995)
- *Megaboy* (2014): *Megafant* (2017)

- *I Love You, Mommy!* (2004): *Rad te imam, mamica!* (2010)
- *Grandma Loves Me* (2013): *Babica me ima rada* (2017)
- *Snuggles With Daddy* (2017): *Objemčki z očkom* (2017)
- *The Witches* (1983): *Čarovnice* (1987)
- *The Fancy Friend* (2016): *Posebna prijateljica* (2018)
- *The Magic Powder* (2002): *Čarobni prašek* (2006)
- *The Selfish Giant* (1995): *Sebični velikan* (2004)
- *Frog and the Treasure* (2002): *Žabec in zaklad* (2003)
- *The Very Quiet Cricket* (1990): *Zelo tih čriček* (2002)
- *What Will I Do Without You?* (1999): *Le kaj bom brez tebe?* (2000)
- *The Grouchy Ladybug* (1977): *Godrnjava pikapolonica* (1998)
- *Just like you!* (2018): *Prav tako kot ti!* (2018)

8.1.1.3. Strategija modulacije

- *Guess How Much I Love You* (1988): *A veš, koliko te imam rad* (2018)

Dobesedni prevod naslova bi bil »Ugani, koliko te imam rad«. Prevajalec se je odločil za majhno spremembo vidika in namesto besede »ugani« uporabil »a veš«, s čimer sprašuje enako z drugimi besedami, kot je to pogosto v pogovornem jeziku.

- *Here Comes the Crocodile* (2004): *Krokodil je tu* (2005)

Dobesedni prevod naslova bi bil »Tukaj prihaja krokodil«, vendar se je prevajalec odločil sporočilo prenesti na drugačen način. Namesto glagola »prihaja« je uporabil glagol »biti« v sedanjiku.

- *Just You and Me* (2015): *Samo midva* (2015)

Dobesedni prevod naslova bi bil »Samo ti in jaz«, kar bi slovnično ustrezalo slovenskemu jeziku, vendar se je prevajalec zaradi lepšega sloga odločil za uporabo zaimka »midva«, saj pomeni popolnoma enako kot zaimka »ti« in »jaz« skupaj.

- *Bedtime, Little Bear* (2012): *Lahko noč, mali medvedek* (2017)
Dobesedni prevod naslova bi bil »Čas za spanje, mali medved«, vendar je prevajalec sporočilo besede »bedtime« prenesel z besedno zvezo »lahko noč«, kar je povezano s časom za spanje. Za besedo »bear« je uporabil pomanjševalnico »medvedek«, kar ne bi bilo potrebno zaradi pridevnika »mali«. V angleščini pridevnik »little« nakazuje, da gre za medveda, ki je majhen, v slovenščini pa že sama pomanjševalnica sporoča to. Vendar takšnih odločitev oziroma podobnih prevodov je v slovenskem jeziku veliko, še posebej v besedilih, namenjenih za otroke, saj so takšna poimenovanja za njih privlačnejša.
- *What's That Noise, Little Mouse?* (2010): *Kaj slišiš, mali mišek?* (2010)
Dobesedni prevod naslova bi bil »Kaj je ta hrup, mala miš?«, vendar je pri prevodu prišlo do spremembe, modulacije. Prevajalec je sporočilo besedne zveze »what's that noise« prenesel z drugega vidika in se ni odločil za dobесedni prevod, ki bi sicer ustrezal pravilom slovenskega jezika. Za besedo »mouse« je uporabil pomanjševalnico »mišek«, kar ne bi bilo potrebno zaradi pridevnika »mali«, podobno kot v prejšnjem primeru.

8.1.1.4. Strategija podomačitve osebnega lastnega imena

- *Margot* (1987): *Marga* (1989)
- *Kipper* (1991): *Žiga* (1999)
- *Charlie and the Chocolate Factory* (1964): *Čarli in tovarna čokolade* (2003)
Avtor se je odločil za podomačitev osebnega lastnega imena »Charlie« in ga je nadomestil s »Čarli«, ki je, še posebej za ciljno publiko, torej otroke, veliko bolj domač in lažje berljiv. Pri prevodu

je prišlo tudi do transpozicije, zamenjave besedne zveze »chocolate factory«, saj dobesedni prevod v slovenščini ne bi bil smiseln in bi bil tudi pomensko drugačen. »Čokoladna tovarna« bi pomenilo, da gre za tovarno, narejeno iz čokolade, kar seveda ne obstaja. Pravilno je »tovarna čokolade«, kar pomeni, da gre za tovarno, kjer delajo čokolado.

- *Where Is Fred? (2012): Kje je Frida? (2012)*
Fred je gosjenica. V izhodiščnem jeziku je moškega spola in ima tudi moško osebno lastno ime. V slovenskem jeziku pa je gosjenica ženskega spola, zato je pri prevodu prišlo do spremembe spola osebnega lastnega imena, ki pa še vedno zveni podobno.
- *Franklin and Otter's Visit (2002): Franček in Vidrin obisk (2003)*
Prevajalec je osebno lastno ime podomačil in uporabil slovensko ime, s čimer je prevod približal ciljni publiku in ciljni kulturi. Drugi del naslova je dobesedno prevedel.

Enako strategijo smo zasledili v naslednjih petih primerih:

- *Chloe the Topaz Fairy (2005): Enja, topazna vila (2010)*
- *Franklin Runs Away (2001): Franček zbeži od doma (2003)*
- *Don't You Feel Well, Sam? (2002): Ali se ne počutiš dobro, Poldek? (2002)*
- *Frogsnot Ate My Goldfish (1999): Žablob je snedel mojo zlato ribico (2001)*
- *Dylan the Shopkeeper (2016): Dino. Trgovec (2018)*
- *Spot's Bedtime Storybook (1998): Pikijeve zgodbe za lahko noč (1999)*
»Spot« ima v slovenskem jeziku več prevodov, vendar je v teh okoliščinah primeren prevod »pika«. Ker gre za osebno lastno ime

kužka, ga je prevajalec podomačil v »Piki«. To ime je v slovenskem prostoru že ustaljeno za hišne ljubljence, kar naredi prevod še bolj domač. Pri prevodu besede »bedtime« je prišlo do modulacije, saj je dobesedni prevod »čas za spanje«, prevajalec pa je sporočilo prenesel z besedno zvezo »lahko noč«. Prav tako je prišlo do priredbe pri prevodu besede »storybook«, saj je dobesedni prevod »knjiga pravljic/zgodbic« ali »slikanica« (Pons), prevajalec pa je pri prevodu uporabil kar besedo »zgodbice«, kar je popolnoma ustrezno.

- *Little Oink* (2009): *Pujsek* (2015)

V izvirniku je z medmetom »oink« poimenovan pujs, ker pa bi bilo v slovenskem jeziku zelo težko uporabiti medmet, ki posnema zvok pujsa in z njim poimenovati žival, je pri prevodu namesto medmeta uporabljena beseda, ki poimenuje vrsto živali, torej pujsa. Uporabljena pa je pomanjševalnica in s tem prenesen tudi pomen besede »little« v izvirniku.

- *Little Hoot* (2007): *Skovirček* (2014)

Podobno kot v prejšnjem primeru je preveden tudi ta naslov, saj »hoot« pomeni klic sove, imenovan skovik. Obstajata tudi dve vrsti sove s takšnim imenom, in sicer mali in veliki skovik. Zaradi pridevnika »little« je tudi v tem primeru pri prevodu uporabljena pomanjševalnica.

- *Hey Jack! The Other Teacher* (2014): *Hej, Jaka! Nadomestna učiteljica* (2017)

Prvi del naslova je pri prevodu podomačen, s čimer je prevod približan ciljni publiki. Drugi del naslova je preveden s slovensko ustreznico, ki označuje učiteljico, ki nadomešča odsotnega pedagoga. Ta se sicer v izhodiščnem jeziku imenuje »a substitute teacher«, vendar je v naslovu uporabljeno na nek način

enostavnejše poimenovanje, kot ga uporabljajo otroci. Tako bi lahko storili tudi pri prevodu in bi »nadomestna učiteljica« bila »druga učiteljica«.

- *Charlie Chick* (2007): *Piščanček Čarli* (2018)
Pri prevodu je poleg podomačitve osebnega lastnega imena prišlo do transpozicije, spremembe položaja besed, saj drugače prevod ne bi ustrezal slovnični strukturi slovenskega jezika.
- *Frankie the Frog* (2016): *Žabica Fani* (2018)
Pri tem prevodu je uporabljena enaka strategija kot v prejšnjem primeru. Razlika je le v tem, da v tem primeru samostalnik v izvorniku ni pomanjševalnica, v ciljnem jeziku pa jo je prevajalec uporabil oziroma oblikoval.
- *James and the Giant Peach* (1961): *Jakec in breskev velikanka* (2018)
Ime je v prevodu podomačeno in tako približano ciljni kulturi. Pri prevodu drugega dela naslova je prišlo do transpozicije, zamenjave pridevnika in samostalnika, kar ustreza strukturi slovenskega jezika.
- *Chester* (2007): *Vilibald* (2014)
Pri prevodu je prišlo do spremembe osebnega lastnega imena. Chester je ime mačka, ki ga je prevajalec preimenoval v slovenskem jeziku v Vilibald. S tem ga je približal ciljni publiku, saj je ime Chester v slovenskem jeziku tuje.
- *Hugless Douglas and the Great Cake Bake* (2016): *Oliver peč tortice* (2016)
Pri prevodu je osebno lastno ime, ki bi v slovenskem jeziku zvenelo popolnoma tuje, zamenjalo osebno lastno ime, ki je v

slovenskem prostoru znano. Tudi drugi del naslova ni preveden dobesedno: »in izjemna peka tortic«. Prevajalec je raje oblikoval naslov, ki bolj razločno razkrije vsebino zgodbe.

- *Oliver Moon and the Fangtastic Sleepover* (2007): *Oliver Lunca in vampirčki na zabavi* (2011)

Osebno lastno ime je preneseno, saj je običajno tudi v slovenskem jeziku. Priimek je preveden in oblikovan v pomanjševalnico, ki je bolj privlačna, za drugi del naslova pa je prevajalec uporabil opis vsebine zgodbe in se je odločil za opustitev prevoda izvirnika.

- *Rose Meets Mr. Wintergarten* (1992): *Cvetka obiše gospoda Zimo* (2003)

Osebno lastno ime in priimek sta prevedeni in prilagojeni ciljni kulturi. Ime »Cvetka« in priimek »Zima« sta običajna za slovenski jezik. Glagol pa je preveden s slovensko ustreznico, čeprav ni uporabljen dobesedni prevod, ki bi bil »sreča« ali »spozna« in zato slovenski prevod pove nekaj več, in sicer, da gre za obisk ne le srečanje, kar iz izvirnika ni razvidno.

- *Bob's Birthday* (2001): *Miha ima rojstni dan* (2002)

Osebno lastno ime je v prevedenem naslovu zamenjalo takšno, ki je v ciljni kulturi običajno, drugi del naslova pa je prenesen z modulacijo, saj bi dobesedni prevod bil »Mihov rojstni dan«, pri prevodu pa pomen izražen z drugega vidika.

- *Claude and the Big Surprise* (2002): *Veliko presenečenje za Igorja* (2001)

Osebno lastno ime je v prevodu zamenjano s pogostim slovenskim imenom. Drugi del naslova je nekoliko preoblikovan in razkrije malo več vsebine zgodbe, saj pove, da gre za presenečenje, ki je namenjeno Igorju, česar iz izvirnika ne moremo razbrati. Če bi

izvirni naslov prevedli dobesedno, bi bil »(osebno lastno ime) in veliko presenečenje«.

- *Jenny & Lorenzo (2014): Miška Mimi & maček Hubert (2014)*
Pri prevodu je prišlo do dodajanja k imenoma, ki opisuje, kdo sta Jenny in Lorenzo oziroma Mimi in Hubert, kot je prevajalec podomačil imeni. Takšna strategija se nam zdi smiselna, saj je tako preveden naslov bolj domač, razumljiv in lažje berljiv za otroke. Uporabljena je tudi aliteracija s črko »m«.
- *Fizz and the Show Dog Jewel Thief (2016): Švrk in tat s pasje razstave (2018)*
Osebno lastno ime je podomačeno, drugi del naslova pa prilagojen strukturi slovenskega jezika.
- *Franklin Helps Out (2000): Franček rad pomaga (2003)*
Osebno lastno ime je podomačeno. Drugi del naslova je nekoliko spremenjen, saj bi dobesedni prevod besedne zveze »helps out« bil »pomaga«, v prevodu pa je dodana še beseda »rad«, s čimer pove prevod malo več. Izvirnik lahko razumemo, kot da je želvak Franček pomagal enkrat, mogoče večkrat. Prevod pa razkrije kanček več želvakove osebnosti.
- *Frog and Toad All Year (1976): Regec in Kvakec. Za vse čase (2000)*
»Frog« in »toad« sta samostalnika, ki v slovenskem jeziku pomenita »žaba« in »krastača«. Pri prevodu sta namesto samostalnika uporabljeni imeni za živali. Drugi del naslova, torej »All Year« pa je spremenjen, saj bi to v slovenskem jeziku pomenilo »vse leto«, kar pa ne pomeni za vedno.

8.1.1.5. Strategija transpozicije

- *Feeling Sad!* (2017): *Žalosten sem!* (2018)
Pri prevodu je prišlo do transpozicije, majhnega prevodnega premika, saj v ciljnem jeziku glagoli vedno izražajo osebo, kar je v izvirnem ne.
- *Little Bunny's Bathtime* (2004): *Kopel za malega zajčka* (2005)
Slovnična struktura izvirnika v ciljnem jeziku ne obstaja, svojina se izraža drugače, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnikov. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod.
- *Will You Forgive Me?* (2001): *Ali mi odpustiš?* (2002)
Dobeseden prevod angleškega izvirnika bi bil »(Ali) mi boš odpustil?«, prevajalec pa je uporabil drugi čas, kot je izražen v izvirniku, in je namesto prihodnega časa uporabil sedanjik. To pa ni ključnega pomena oziroma bistva sporočila oziroma vprašanja ne spremeni.
- *Does a Kangaroo Have a Mother, Too?* (1994): *Ali ima tudi kenguru mamo?* (2000)
V tem primeru prevajalec ni imel druge izbire pri pomensko ekvivalentnem prevodu zaradi razlik v slovnični strukturi pri obeh jezikih. Zato besede »tudi« ni mogel postaviti na zadnje mesto v stavčni strukturi, kot je v izvirniku njena ustreznica »too« in je prišlo do avtomatične spremembe oziroma transpozicije. Prav tako je prišlo do izpusta rime.

8.1.1.6. Strategija priredbe

- *Code Breakers* (2013): *Neustavljivi detektivi* (2016)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. »Codebreaker« je definiran kot *a person who solves a code or codes* (Oxford Dictionary). Lahko bi rekli, da »detektiv« pomeni nekaj podobnega, saj je *uslužbenec organov za javno, državno varnost, ki raziskuje kazniva dejanja* (SSKJ). Del njegove službe je med drugim tudi, da raziskuje in razrešuje skrivnosti, ki so šifrirane. Čeprav je detektiv pravzaprav uslužbenec, je v slovenskem jeziku pogosto, da s tem izrazom poimenujemo vsakega, ki raziskuje kakšno skrivnost, uganko in podobno. Ker v zgodbi protagonistka Billie in njeni prijatelji raziskujejo skrivnost s pomočjo sledi, ki so zapisane v šifrah, jih je prevajalec označil kot »detektive«. Pri prevodu je dodal še pridevnik »neustavljivi«, s katerim je razkril, kakšni detektivi so in na nek način tudi vsebino zgodbe, saj lahko bralec iz naslova sklepa, da je dogajanje v zgodbi pestro in da se morajo protagonisti zelo truditi in premagati veliko ovir, vendar jih nič ne ustavi.
- *The Seeing Stone* (2003): *Kamen vsevid* (2006)

Preveden naslov se pomensko ne ujema popolnoma z izvirnikom. »The seeing stone« pomeni »kamen, ki vidi«. Pri prevodu so naslov na nek način priredili, saj beseda »vsevid« pomeni nekaj več: *kdor vse vidi, opazi* (SSKJ), kar pri izvirniku ne moremo razbrati. S tem dodatkom oziroma spremembo so slovenski naslov naredili privlačnejši.
- *One Snowy Rescue* (2015): *Nekega sneženega dne* (2015)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. »Rescue« je definiran kot *an act of saving or being saved from danger or difficulty* (Oxford Dictionary). Slovenska ustreznica v tem primeru bi bila »reševanje«. »Dan« pomeni nekaj popolnoma drugačnega,

in sicer čas štiriindvajsetih ur, ki se začne ob polnoči in traja do polnoči (SSKJ). Je pa prevajalec ohranil oziroma prenesel pomen pridevnika »snowy« in oblikoval naslov, ki se nanaša na čas, ko so se zgodili glavni dogodki iz vsebine knjige.

- *A Moment Like This* (2017): *Ljubeči trenutki* (2017)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Trenutek kot ta«. Prevajalec se je odločil, da z dodanim pridevnikom že v naslovu razkrije, o kakšnih trenutkih lahko v knjigi preberemo.
- *Fairy Tale Magic* (2005): *Čira čara pravljice* (2005)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Čarovnija pravljic«. Prevajalec se je odločil za preoblikovanje naslova in uporabil besedno zvezo »čira čara«, s katero označujemo čarovno dejanje. S tem je prevod naredil privlačnejši za ciljno publiko.
- *Excuse Me --- Are You a Witch?* (2002): *Muc išče čarovnico* (2003)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Oprostite – ste čarovnica?« Prevajalec se je odločil za oblikovanje naslova, ki na kratko povzame vsebino zgodbe, ki je dejansko o mladem črnem mucu Herbertu, ki išče čarovnico, ker je osamljen in nekega dne prebere, da imajo čaravnice rade ljubljence, še posebej črne mačke. Prevedeni naslov zato bolj učinkovito zajame bistvo zgodbe.
- *What are Friends For?* (1998): *Si še moj prijatelj?* (2000)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Zakaj so prijatelji?« Prevajalec je naslov priredil in z njim nakazal vsebino zgodbe. Zgodba je sicer o pomenu prijateljstva,

kot sporoča naslov v izhodiščnem jeziku, vendar razlaga tudi okoliščine, ki vodijo do vprašanja, ki je v prevedenem naslovu. Predvidevamo, da je prevajalec menil, da je tako bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe. S tem se ne strinjamo, saj menimo, da je bolj v ospredju pomen prijateljstva, kaj pomeni biti prijatelj z nekom, zato bi raje predlagali dobesedni prevod.

- *The Field Guide* (2003): *Knjiga o škratih* (2006)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Besedna zveza »field guide« je definirana kot *a book for the identification of animals, birds, flowers, or other things in their natural environment* (Oxford Dictionary). Popolne ustreznice v slovenskem jeziku nimamo, še najbližje bi takšni knjigi, vsaj v pogovornem jeziku in splošni rabi, lahko rekli »enciklopedija«, saj so te namenjene razlagi različnih pojmov. Prevajalec se je odločil še za bolj splošno poimenovanje – »knjiga« in dodal, o čem je v njej napisano. Tako je pravzaprav prenesel sporočilo izvirnika, saj je »field guide« pomemben del vsebine zgodbe: otroci najdejo star zvezek z zapiski in ilustracijami o magičnih bitjih (škratih, vilah in drugih), ki živijo v paralelnem svetu. V slovenskem prevodu so ta zvezek poimenovali kar »Knjiga o škratih«, s čimer so sicer razkrili več, kot razkriva izvirnik, vendar prenaša enako sporočilo, kakšne vrste zvezek je.
- *Quest for the Kyber Saber* (2016): *Iskanje kiber meča* (2018)
»Saber« je sablja in sablja se malo razlikuje od meča. Zato bi predlagali prevod »Iskanje kiber sablje«.
- *Let's Go For a Plane Ride!* (2002): *Veselo potovanje z letalom* (2003)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Pomensko popolnoma ekvivalentni prevod bi bil »Gremo na vožnjo z

letalom«, vendar je prevajalec oblikoval nov naslov, ki pa bistva sporočila ne spremeni, saj vsebina zgodbe govori o vožnji z letalom. Pri prevodu je s pridevnikom »veselo« razkrita le podrobnost iz vsebine.

- *Angelina Ballerina's Invitation To the Ballet* (2003): *Z Angelino na baletno predstavo* (2005)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Pomensko ekvivalentni prevod bi bil »Vabilo balerine Angeline na baletno predstavo«, vendar se je prevajalec odločil za oblikovanje novega naslova, ki je na nek način samo preoblikovano in prenaša podobno sporočilo.

- *Frog and the Wide World* (1998): *Žabec gre v širni svet* (1999)

Pri prevodu je prišlo do majhne spremembe. Dobesedni prevod bi bil »Žabec in širni svet«, vendar se je prevajalec odločil za vključitev glagola in tako oblikoval naslov, ki bolj učinkovito zajame bistvo zgodbe, saj se Žabec dejansko poda v širni svet.

- *Too Shy For Show-and-Tell* (2011): *Sramežljivi Staš in govorni nastop* (2018)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu, saj je slovnična struktura iz izvirnika neobičajna za slovenski jezik. »Show-and-tell« je definiran kot *a teaching method, used especially in teaching young children, in which pupils are encouraged to bring items they have selected to class and describe them to their classmates* (Oxford Dictionary). Popolne ustreznice v slovenskem prostoru ni, še najbližja je »govorni nastop«, ki označuje nastop učenca pred sošolci v razredu, na katerega se pripravi doma, po navadi pripravi tudi kakšen plakat ali slikovno predstavitev informacij na računalniku o temi, o kateri bo govoril in jo predstavil. Prevajalec se je odločil oblikovati nov naslov, v katerega je vključil tudi

osebno lastno ime protagonista in ohranil pomen pridevnika ter samostalnika iz izvirnika in tako oblikoval naslov, ki zajame bistvo zgodbe, saj je to zgodba o »fantu«, ki je izredno molčeč in sramežljiv, nekega dne pa v šoli izve, da bo moral opraviti govorni nastop.

- *One Special Sleepover* (2014): *Prav posebna noč* (2014)
Opažamo, da je pri prevodu prišlo do spremembe v pomenu. »Sleepover« je definiran kot *a night spent by children or young people at friend's house* (Oxford Dictionary). V slovenskem jeziku popolne ustreznice v obliki samostalnika ni. Pomensko še najbolj ustreza samostalnik »prenočitev«, vendar ima bolj splošen pomen, saj ga uporabljamo v vseh primerih, ko nekdo nekje prenoči, še posebej v turističnem smislu. Popolnoma enak pomen lahko prenesemo v pogovornem jeziku, saj pogovorno temu pravimo »prespati pri (nekomu)«. Prevajalec se je odločil za samostalnik »noč«, ki pa popolnega pomena ne prenese, saj označuje le del dneva: *čas teme od sončnega zahoda do vzhoda* (SSKJ), zato pri prevedenem naslovu manjka sporočilo iz izhodiščnega, da gre za noč, ko bo nekdo nekje prenočil. Pri prevodu je z besedo »prav« dodan tudi poudarek pridevnika, ki ga v izhodiščnem naslovu ni, saj je beseda »one« v tem primeru le števnik, ki bi ga lahko nadomestil nedoločni člen »a«. Naslov izvirnika vsebuje aliteracijo (*special sleepover*), ki jo je prevajalec uspel oblikovati tudi v prevodu (*prav posebna*), čeprav na drugem mestu.
- *Mr. Mean* (1976): *Mali skopuh* (1999)
Pri prevodu je prišlo do delne spremembe v pomenu. »Mr.« je okrajšava za *a title used before a surname or full name to address or refer to a man without a higher or honorific or professional title* (Oxford Dictionary). Ustreznica v slovenskem jeziku je okrajšava »g.«. Dobesedni prevod bi torej bil »G. Skopuh«. Knjiga je del

zbirk *Mr. Men* in *Little Miss*. Vse knjige teh zbirk so prevedene podobno: *Mala klepetulja* (angl. *Little Miss Chatterbox*), *Mala porednica* (angl. *Little Miss Naughty*), *Mali požeruh* (angl. *Mr. Greedy*), *Mali srečko* (angl. *Mr. Happy*) in ostale. Predvidevamo, da se je prevajalec pri prevajanju vseh teh del odločil za enak pridevnik, torej »mali« oziroma »mala«, da je ustvaril nekakšno povezavo med njimi, čeprav je pridevnik »little« samo v naslovih del zbirke *Little Miss*. Je pa povezavo lažje ustvaril s pridevnikom, kot če bi uporabil samostalnike »gospod« in »gospa« ali »gospodična«. Predvidevamo, da se je tako odločil tudi zaradi fizičnega izgleda glavnih junakov, saj niso ilustrirani kot ljudje.

- *The Ironwood Tree* (2004): *Železno drevo* (2006)
Naslov je dobesedno preveden, kar v ciljnem jeziku in ciljni kulturi deluje okorno, saj drevesa niso železna. »Ironwood« označuje drevesa, ki imajo močan in trpežen les. V naši kulturi jih s takšnimi pridevniki tudi opišemo, zato bi predlagali prevod »Močno drevo«.
- *Winnie's Flying Carpet* (2008): *Winnie in leteča preproga* (2011)
Osebno lastno ime Winnie je v prevod preneseno, kar je neobičajno za otroško literaturo, saj je to ime dokaj tuje v slovenski kulturi, še posebej deluje tuje ciljni publiko, torej otrokom. Drugi del naslova bi lahko dobesedno prevedli, saj je mogoče tvoriti svojilni pridevnik tudi iz tujega lastnega imena, vendar se je prevajalec odločil za enostavnejšo rešitev z veznikom »in«.
- *Humphrey's Corner* (1999): *Slončkov kotichek* (2000)
Namesto osebnega lastnega imena je v prevodu uporabljeno poimenovanje za vrsto živali. Tako je naslov lažje razumljiv za otroke.

8.1.1.7. Strategija dodajanja

- *Barking for Bagels* (2017): *Bevskanje za bagel kruhke* (2017)
Bagel je okrogel kruhek, za katerega v slovenščini nimamo posebnega prevoda, ampak se je uveljavil izraz kruh bagel, kar uvrščamo med sposojenke. Prevod je sicer ekvivalenten, vendar bi predlagali zamenjavo zadnjih dveh besed, torej naslov »Bevskanje za kruhke bagel«, saj bi bila takšna slovnična struktura primernejša za slovenski jezik.
- *You Get What You Get* (2012): *Dobiš, kar dobiš, pa brez trmarjenja!* (2018)
Dobesedni prevod naslova bi bil »dobiš, kar dobiš«, vendar je pri prevodu prišlo do dodajanja, s čimer je prevodu naslova dodan prevod iz vsebine knjige, v kateri se večkrat omenja pravilo »you get what you get and you don't throw a fit«, čemur ustreza prevod naslova. S tem so natančneje opisali vsebino in naredili naslov privlačnejši.
- *The Snail and the Whale* (2003): *Polž na potepu na kitovem repu* (2018)
Dobesedni prevod bi bil »polž in kit«, pri slovenskem prevodu pa je prišlo do dodajanja, in sicer z opisom vsebine zgodbe.
- *The Sheep Pig* (1983): *Picek, ovčarski pujs* (1997)
Naslov je dobiesedno preveden, pri prevodu pa je v prvem delu dodano še ime te živali.
- *How To Be a Lion* (2018): *Kdo je pravi lev* (2018)
Dobesedni prevod bi bil »Kako biti lev«, kar bi ustrezalo zakonitostim slovenskega jezika. Pri prevodu je dodana beseda »pravi«.

8.1.1.8. Strategija redukcije ali izpusta

- *I Love My Daddy* (2013): *Moj očka* (2013)

Dobesedni prevod naslova bi bil »rad imam očka«, vendar se je prevajalec odločil za izpust prvega dela naslova, kar se nam ne zdi smiselno in bi predlagali uporabo dobesebnega prevoda, ki pove nekaj več in nakazuje topel odnos male veverice do svojega očka, kar otroke tudi bolj pritegne, saj jim vzbudi oziroma jih spomni na lastne občutke do svojega očeta in se lahko poistovetijo z naslovom.

- *Something Else* (1994): *Drugačen* (2001)

Pri prevodu je prišlo do manjše spremembe v načinu prenosa bistva. Dobesedni prevod bi bil »Nekaj drugega«, vendar se je prevajalec odločil za prenos sporočila z drugimi besedami in je naslov okrajšal.

- *Best Friends Forever* (2016): *Za vedno prijatelji* (2017)

Dobesedni prevod naslova bi bil »najboljši prijatelji za vedno«, kar bi ustrezalo zakonitostim slovenskega jezika, vendar se je prevajalec odločil za izpust besede »najboljši« in s tem odvzel temu prijateljstvu globlji pomen, kar označujemo kot neustrezno, saj je med prijateljem in najboljšim prijateljem velika razlika. Predlagali bi raje uporabo dobesebnega prevoda. Prav tako pa je prišlo do transpozicije, saj se je pri prevodu spremenil položaj prislova.

- *Paddington's Magical Christmas* (1988): *Paddington in Božič* (1996)

Osebno lastno ime je v prevodu ohranjeno. Mogoč bi bil dobeseдни prevod drugega dela naslova, in sicer »magičen božič«, vendar se je prevajalec odločil za rešitev, ki je dokaj pogosta pri prevajanju naslovov literarnih del in je najenostavnejša. V slovenskih prevodih naslovov lahko večkrat zasledimo združevanje dveh samostalnikov

ali besednih zvez, ki opisujeta dogodek ali osebo ali kraj ali kaj drugega iz vsebine zgodbe, z veznikom »in«. Izpuščen je pa pridevnik, ki opisuje, kakšen božič je imel Paddington.

8.1.2. Funkcija zapeljevanja

- *Batmouse* (2014): *Mišopir* (2015)
»Batmouse« je sestavljanke iz besed »bat«, kar v slovenskem jeziku pomeni »netopir«, in »mouse«, kar v slovenskem jeziku pomeni »miš«. Prevajalec je bil ustvarjalni in je tudi v ciljnem jeziku na podoben način ustvaril sestavljanke in tako ohranil oziroma prenesel pomen in funkcijo zapeljevanja, saj je to nekaj novega, nekaj neznanega in vzbudi zanimanje. Sicer bi lahko rekli, da ima naslov opisovalno funkcijo, saj je to zgodba o mišku, ki želi postati netopir, vendar je v ospredju zapeljevanje z neznano besedo, saj bi lahko v nasprotnem primeru naslov bil preprost, kot recimo »Mišek, ki želi postati netopir« ali kaj podobnega, kar bi opisalo vsebino na preprost način. Tako pa je že v izvorniku naslov bolj ustvarjalni.

8.1.3. Poetična funkcija

- *Lacey Walker Nonstop Talker* (2012): *Lara Kosmulja, mala klepetulja* (2018)
Pri prevodu je ohranjena funkcija zapeljevanja z rimo, vendar je rima še nadgrajena, saj je v izvorniku abcb, v prevodu pa abab. Osebnostno ime »Lacey« je podomačeno v »Lara«, ki je pogosto slovensko ime in se rima z besedo »mala«. Pri prevodu priimek »Kosmulja« je prevladala poetična funkcija pred pomenom, saj je priimek popolnoma prilagojen samostalniku »klepetulja« na zadnjem mestu.

- *Stop, Thief!* (2014): *Sraka tatinska!* (2018)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod v slovenski jezik bi bil » Stop, tat!«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega prevoda, ki še vedno ohranja povezavo z izhodiščnim. Izraz »sraka tatinska« ali »tatinska sraka« je v slovenskem jeziku uveljavljen, izhaja iz frazema *krasti kot sraka*. Sraka je namreč označena kot »tatinska«, ker »zelo rada zbira svetleče predmete in jih nosi v gnezdo« (FRAN), zato včasih s to besedo metaforično poimenujemo tatu. S tem oblikovanjem je prevajalec ustvaril privlačnejši naslov za ciljno publiko.
- *Hello, Goodbye and a Very Little Lie* (2010): *Živijo, adijo, na laži te vedno dobijo* (2018)
Dobesedni prevod naslova bi bil »Živijo, adijo in zelo majhna laž« ali »Zdravo, adijo in zelo majhna laž«. Prevajalec se je odločil za opisen prevod dela vsebine, saj zgodba govori o fantku, ki se zelo veliko laže, vendar ga ena punca dobi na laži in mora na koncu povedati resnico.
- *Pumpkin Soup* (1998): *Juha, ki iz buč se skuha* (2001)
Dobesedni prevod naslova bi bil »Bučkina juha«, kar popolnoma ustreza ciljnemu jeziku in je tudi ustaljena besedna zveza oziroma poimenovanje za juho, ki se skuha iz buč. V primeru dobesednega prevoda naslova bi ta imel »le« opisovalno funkcijo. Vseeno se je prevajalec odločil za opisen prevod »Juha, ki iz buč se skuha«, ki ima v ospredju poetično funkcijo, saj deluje bolj privlačno zaradi rime in je zato ta izbira boljša z vidika komercialnih interesov.
- *Noodle's Knitting* (2013): *Pika plete* (2010)
Prevajalec je osebno lastno ime podomahčil in uporabil slovensko ime, s čimer je prevod približal ciljni publiko in ciljni kulturi. Drugi del naslova je dobesedno prevedel. Pri izbiri osebnega lastnega imena se je

odločil za takšnega, da je dosegel aliteracijo in je tako dodana poetična funkcija, ki je v izvorniku ni.

- *Fluff the Farting Fish* (2013): *Puhec, prdeča ribica* (2013)
»Fluff« pomeni v slovenskem jeziku »puh« in v izvornem naslovu predstavlja osebno lastno ime. Ker so ciljna publika otroci, se je prevajalec odločil za uporabo pomanjševalnice tako pri imenu kot prevodu besede »fish«, kar naredi naslov privlačnejši za otroke. Drugi del naslova je dobesedno prevedel in uspelo mu je oblikovati tudi aliteracijo.

8.1.4. Ekspresivna funkcija

- *The Proud Tree* (1981): *Ošabno drevo* (1999)
Opažamo, da je prišlo do spremembe v pomenu pridevnika. Pridevnik »proud« je definiran kot *having or showing a high or excessively high opinion of oneself or one's importance* (Oxford Dictionary). Slovenski pridevnik »ošaben« pomeni, da ima nekdo *pretirano dobro mnenje o sebi in kaže prezir, zaničevanje do drugih* (SSKJ). Opazna je torej razlika v konotaciji. Angleški pridevnik ne pomeni, da oseba nekoga prezira in zaničuje, zato nima tako negativne konotacije kot slovenski.
- *The Giving Tree* (1964): *Drevo ima srce* (2001)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Pomensko ekvivalentni prevod bi bil »Drevo, ki daje«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova, ki sicer ne prenaša enako ali podobno sporočilo, je pa na nek način vseeno povezano z izhodiščnim. Če je nekdo ali nekaj radodarno oziroma rado daje, rečemo, da je dobrega srca ali da ima srce. Predvidevamo, da se je prevajalec na ta način izognil odvisnemu stavku, ki bi bil pri pomensko ekvivalentnem prevodu neizbežen. Odvisni stavki v naslovih namreč niso pogosti, saj večina stremi k enostavnejši slovnični strukturi.

- *Rodick Rules* (2008): *Robi je car* (2012)
Osebno lastno ime je v prevodu podomačeno. Pri prevodu slengovskega izraza »rules« je prišlo do transpozicije in je namesto glagola izražen s samostalnikom »car«, kar pomensko ustreza. Mogoč pa bi bil tudi dobesedni prevod za glagol, in sicer »razturati«.
- *No Place Like Home* (2005): *Doma je najlepše* (2005)
Idiom iz izvirnika je v prevodu prenesen z ustaljeno frazo, ki ima v slovenskem jeziku enak pomen.
- *The Twits* (1980): *Gravža* (2009)
Opažamo, da je pri prevodu prišlo do popolne spremembe v pomenu. »Twit« je definiran kot *a silly or foolish person* (Oxford Dictionary). V Slovarju slovenskega knjižnega jezika besede »gravža« ni, kot geselski sestavek jo najdemo v Slovarju bovškega govora, kjer je navedena zraven besede »gnusoba«. Predvidevamo, da je samostalnik izpeljanka iz glagola »gravžati se«, ki je del slovenskega pogovornega jezika. V Slovenskem etimološkem slovarju najdemo razlago, da je glagol prevzet »iz nem. *sich grausen* »občutiti grozo, vznemirjenje, odpor«, kar je sorodno z nem. *grauen* »občutiti grozo«. Samostalnik »gravža« pomeni oziroma označuje torej nekaj groznega. S tem samostalnikom je prevajalec opisal in hkrati tudi poimenoval protagonista zgodbe, gospoda Gravža in gospo Gravževko, ki sta par. Oba sta grda tako navzven kot navznoter, saj sta neprijetna na pogled in se grozno obnašata, zato menimo, da je slovenski naslov še bolj primeren od angleškega glede na vsebino zgodbe, saj ima angleška definicija samostalnika pozitivno konotacijo, prav tako kot glagola »twit«: *tease or taunt (someone), especially in a good-humoured way* (Oxford Dictionary).

- *Fantastic Mr. Fox* (1970): *Čudoviti lisjak* (1998)
V prevodu je izpuščena beseda »Mr.«, ki pomeni gospod, kar daje vtis, da ne gre za »navadnega« lisjaka in nakazuje bolj spoštljiv odnos do njega, prav tako pa nakazuje, da je beseda »fox« uporabljena kot osebno lastno ime. Zato bi pri prevodu predlagali, da se to naslavljanje ohrani: »Čudoviti g. Lisjak«.
- *Silly Doggy!* (2012): *Poreden kuža!* (2015)
Opažamo, da je prišlo do spremembe v pomenu pridevnika. Pridevnik »silly« je definiran kot *having or showing a lack of common sense or judgement; absurd and foolish* (Oxford Dictionary). Slovenski pridevnik »poreden« označuje nekoga, *ki (rad) povzroča neprijetnosti, nevšečnosti* (SSKJ), kar nima enakega ali podobnega pomena kot pridevnik v izvirniku. Ima tudi bolj negativno konotacijo, zato bi predlagali raje prevod »Trapast kuža!«, ki bi imel v ciljni kulturi enak učinek kot naslov izvirnika v izhodiščni kulturi.

8.2. Prevodi naslovov mladinske književnosti

8.2.1. Opisovalna funkcija

8.2.1.1. Strategija ohranitve naslova izvirnika

- *iBoy* (2010): *iBoy* (2014)
Izvirni naslov je pri prevodu ohranjen, čeprav ne gre za osebno lastno ime in je lahko tujka nerazumljiva bralcu v slovenskem jeziku. Predvidevamo, da se je prevajalec odločil za ohranitev naslova zaradi učinka, saj je takoj razvidno, da je beseda povezana z mobilnim telefonom znamke iPhone, vendar bi lahko ta učinek tudi prenesel. Ta pametni telefon podjetja Apple je v svetu eden najbolj prepoznavnih in priljubljenih. Takšen zapis, kot je v naslovu, torej beseda, ki je sestavljena iz črke i in besede s polnim pomenom, ki ima veliko začetnico, označuje povezavo s pametnim

telefonom in drugimi napravami tega podjetja, kar je dandanes, še posebej pri mladih, že splošno znano. Čeprav je večina mladih v vsakodnevnem stiku z angleškim jezikom in razume najpogostejše besede, med katere spada tudi »boy« (slovenska ustreznica je »fant«) iz naslova, bi predlagali spremembo naslova v slovenskem jeziku v »iFant«. S takšno strategijo je prevajalec prevedel tudi besedo »iPowers« v »iSposobnosti« v zgodbi in takšna strategija je uporabljena pri prevajanju poimenovanj naprav, tehnologij, aplikacij in sistemov podjetja Apple.

Pri naslednjih treh primerih je ohranjen naslov izvirnika, ki je pravzaprav osebno lastno ime.

- *Nicholas Dane* (2009): *Nicholas Dane* (2010)
- *Elliot Allagash* (2010): *Elliot Allagash* (2013)
- *Matilda* (1988): *Matilda* (2008)

- *Eleanor & Park* (2013): *Eleanor in Park* (2016)

Tudi v tem primeru sta osebni imeni ohranjeni pri prevodu, izpisan v slovenskem jeziku je le znak &, ki v angleškem jeziku označuje veznik »and«, kar v slovenskem jeziku pomeni »in« ali »ter«. Ker v slovenskem jeziku ta znak ni tuj, predlagamo ohranitev tudi tega.

8.2.1.2. Strategija dobesednega prevoda

- *Million Dollar Gift* (2013): *Talent za milijon dolarjev* (2015)
- *More Than This* (2013): *Več kot to* (2015)
- *Maggot Moon* (2012): *Črviva luna* (2014)
- *Bog Child* (2008): *Barjanski otrok* (2014)
- *The Undrowned Child* (2009): *Neutonjeno dete* (2012)
- *Before I Die* (2007): *Preden umrem* (2012)
- *The Red Necklace* (2007): *Rdeča ogrlica* (2011)
- *Broken Soup* (2008): *Razbita juha* (2011)

- *Artemis Fowl. The Atlantis complex* (2010): *Artemis Fowl. Atlantidski sindrom* (2011)
- *Bronte's Book Club* (2008): *Brontejin knjižni klub* (2011)
- *Celia's Robot* (2009): *Celijin robot* (2011)
- *The White Darkness* (2005): *Bela tema* (2008)
- *How the Hangman Lost His Heart* (2006): *Kako je rabelj izgubil srce* (2008)
- *The Twelve Tasks of Flavia Gemina* (2003): *Dvanajst nalog Flavie Gemine* (2008)
- *The Other Side of Truth* (2000): *Druga stran resnice* (2008)
- *After the Death of Alice Bennett* (2007): *Po smrti Alice Bennett* (2008)
- *Escape From Castle Cant* (2006): *Beg z gradu Cant* (2008)
- *Candyfloss* (2006): *Sladkorna pena* (2007)
- *Blood Red Horse* (2004): *Krvavo rdeči konj* (2007)
- *The Foreshadowing* (2005): *Slutenje* (2006)
- *City of Flowers* (2005): *Mesto cvetja* (2006)
- *Rising Star* (2005): *Vzhajajoča zvezda* (2006)
- *Tell Me I'm OK. Really* (2000): *Reci, da sem v redu. Resnično* (2005)
- *Everything, Everything* (2015): *Vse, vse* (2018)
- *The Replacement* (2010): *Zamenjava* (2013)
- *Carve the Mark* (2017): *Vreži znamenje* (2017)
- *The Other Wind* (2001): *Drugi veter* (2015)
- *If I Stay* (2009): *Če ostanem* (2015)
- *Percy Jackson & the Olympians. The Titan's Curse* (2007): *Percy Jackson in Olimpijci. Prekletstvo titanov* (2015)
- *The Sky Is Everywhere* (2010): *Nebo je povsod* (2015)
- *Wonder* (2012): *Čudo* (2014)
- *Tiger's Destiny* (2012): *Tigrova usoda* (2014)
- *Passion* (2011): *Strast* (2013)

- *Daughter of Smoke and Bone* (2011): *Hči dima in kosti* (2013)
- *The Golden Lily* (2012): *Zlata lilija* (2014)
- *Forever* (2011): *Večnost* (2013)
- *The Age of Miracles* (2012): *Čas čudežev* (2013)
- *Pure* (2012): *Čisti* (2013)
- *Rapture* (2012): *Ekstaza* (2013)
- *Fuse* (2013): *Zliti* (2013)
- *Don't Forget Me!* (2000): *Ne pozabi me!* (2012)
- *Divergent* (2011): *Razcepljeni* (2012)

8.2.1.3. Strategija modulacije

- *The Fates Divide* (2018): *Usode, ki ločujejo* (2018)
Dobesedni prevod bi bil krajši, in sicer »Usode ločujejo«, saj bi se lahko slovnična struktura izvirnika prenesla v prevod, vendar se je prevajalec odločil za malo spremembo, ki pa ne spremeni pomena.
- *The Fault In Our Stars* (2012): *Krive so zvezde* (2014)
Pri prevodu je prišlo do modulacije in izpusta svojilnega pridevnika. Dobesedni prevod naslova izvirnika bi bil »krivda v naših zvezdah«. Pri prevodu je sporočilo preneseno na drugačen način, ki vseeno pove, da je krivda v zvezdah, vendar izpusti svojilni pridevnik. Predpostavljamo, da je prevajalec s tem želel doseči poetični učinek in privlačnejši naslov, kot bi bil dobesedni prevod.

8.2.1.4. Strategija podomačitve osebnega lastnega imena

- Anastasia Krupnik (1984): Anastazija Krupnik (2002)
Pri prevodu je prišlo do podomačitve osebnega lastnega imena.

- *Looking for Alaska* (2005): *Kdo si, Aljaska?* (2014)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu in podomačitve osebne lastnega imena. Dobesedni prevod bi bil »Iskanje Aljaske«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o skrivnostni puncici Aljaski, ki umre v prometni nesreči. Drugi protagonisti šele po njeni smrti izvedo žalostne podrobnosti iz njenega življenja.
- *I, Coriander* (2005): *Jaz, Koriandra* (2009)
Pri prevodu je prišlo do dobesednega prevoda osebne zaimke in podomačitve osebne lastnega imena.

8.2.1.5. Strategija transpozicije

- *Girl Online On Tour* (2012): *Spletna punca na turneji* (2016)
Pri prevodu je poleg dobesednega prevoda drugega dela naslova prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnika in pridevnika »girl online«, saj ohranitev enakega položaja v slovenskem jeziku ni mogoča.
- *Tessa In Love* (2005): *Zaljubljena Tesa* (2013)
Slovnična struktura izvornika v ciljnem jeziku ne obstaja, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja osebne lastnega imena in pridevnika. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod. Osebno lastno ime je podomačeno, saj je v slovenskem jeziku neobičajen zapis z dvema enakima črkama oziroma ponovitvijo črke, kot se v izvorniku

- *The Enemies of Jupiter* (2003): *Jupitrovi sovražniki* (2009)
Slovnična struktura izvirnika v ciljnem jeziku ne obstaja, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnika in svojilnega pridevnika. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod.
- *The Assassins of Rome* (2002): *Rimski plačanci* (2008)
Slovnična struktura izvirnika v ciljnem jeziku ne obstaja, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnika in svojilnega pridevnika. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod.
- *The Soul Stealer* (2003): *Kradljivec duš* (2007)
Slovnična struktura izvirnika v ciljnem jeziku ne obstaja, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnikov. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod.
- *The Paranoia Plot* (2003): *Zarota paranoje* (2007)
Slovnična struktura izvirnika v ciljnem jeziku ne obstaja, zato je pri prevodu prišlo do transpozicije, spremembe položaja samostalnikov. Takšna sprememba je avtomatična in prevajalec nima druge izbire, če se odloči za pomensko ekvivalenten prevod.
- *Hungry* (2014): *Lakota* (2015)
Pri prevodu je prišlo do transpozicije. Beseda »hungry« je v angleškem jeziku pridevnik, »lakota« pa v slovenskem jeziku samostalnik. Dobesedni prevod bi bil »Lačen« ali »Lačna«.

8.2.1.6. Strategija priredbe

- *Witch Child* (2000): *Čarovniška smrklja* (2004)

Opažamo, da je pri prevodu prišlo do spremembe v pomenu samostalnika. Beseda »child« je definirana kot *a young human being below the age of puberty or below the legal age of majority* (Oxford Dictionary) in slovenska ustreznica s podobnim pomenom je »otrok«, ki je definirana kot *deček ali deklica v prvih letih življenja* (SSKJ). Samostalni »smrklja«, ki ga je prevajalec uporabil, ima drugačno, negativno konotacijo in je definiran kot *razposajeno, objestno nedoraslo dekle* ter označen kot slabšalnica (SSKJ). Kot je razvidno, ima preveden naslov na bralca drugačen učinek in mu že pred branjem vtisne negativno mnenje o protagonistki. Predpostavljamo, da je prevajalec s tem želel razkriti kanček vsebine zgodbe, vendar predlagamo zvest prevod, »Čarovniški otrok«, ki bi na ciljno publiko imel enak učinek, kot ga ima izvirnik na izhodiščno publiko.
- *The Julian Chapter* (2014): *Julianova zgodba* (2017)

Opažamo, da je pri prevodu prišlo do spremembe v pomenu samostalnika. »Chapter« je definiran kot *a main division of a book, typically with a number or title in a distinctive period in history or in a person's life* (Oxford Dictionary). Slovenska ustreznica je »poglavje«, ki pomeni *grafično označen, vsebinsko zaključen del besedila in omejeno trajanje v življenju, bivanju; obdobje* (SSKJ). Čeprav je poglavje po navadi del zgodbe, je »zgodba« nekaj, *kar kdo pripoveduje o resničnih ali izmišljenih dogodkih, povezanih v celoto* (SSKJ). Predpostavljamo, da se je prevajalec raje odločil za samostalni »zgodba«, ker vsebina knjiga pravzaprav pripoveduje zgodbo o nekem fantu.

- *Ruby Circle* (2015): *Škrlatni krog* (2016)
 Pri prevodu je prišlo do spremembe oziroma prilagoditve pridevnika. »Ruby« je definiran kot *a precious stone consisting of corundum in colour varieties varying from deep crimson or purple to pale rose* (Oxford Dictionary), ki je lahko uporabljen kot pridevnik, za kar je naveden primer *a ruby eternity ring* (Oxford Dictionary). V slovenskem jeziku je uveljavljen izraz »rubinast«, ki bi ga prevajalec lahko uporabil, vendar se je namesto tega odločil za pridevnik »škrlaten«. Oba izraza še vedno nista točno definirana in ne označujeta točno določene barve. Kot škrlatno barvo označujemo barvne odtenke med vijolično in temnordečo, kot rubinasto pa barvne odtenke med vijolično, svetlo rožnato in rdečo barvo. Majhna razlika torej obstaja, zato predlagamo podomačen prevod »Rubinasti krog«.
- *Paper Towns* (2008): *Lažna mesta* (2015)
 Izraz »paper town« pomeni, mesto, ki ne obstaja. Definirano je kot *a town that is planned but not actually founded in a town or city supported by the papermaking industry* (Oxford Dictionary). V slovenskem jeziku ustreznica ne obstaja, zato je prevod opisen.
- *Shiver* (2009): *Srh* (2013)
 Pri prevodu je prišlo do manjše spremembe v pomenu. »Shiver« je definiran kot *a momentary trembling movement* (Oxford Dictionary), za kar imamo v slovenskem jeziku ustreznico »drhtenje«. »Srh« je definiran kot neprijeten občutek na koži z drhtenjem zaradi močnega vznemirjenja, odpora, strahu (SSKJ) in ima bolj negativno konotacijo kot pa »shiver« v izvorniku, saj se ta glagol uporablja tudi v smislu »drhtiš od navdušenja« (angl. *shiver of excitement*). Glagol »drhtenje« pa pušča odprto možnost, saj lahko drhtiš od navdušenja ali pa strahu, zato menimo, da bi bil ustrežnejši prevod naslova »Drhtenje«.

- *Ketchup Clouds* (2012): *Rdeče kot kečap* (2014)
 Pri prevodu je prišlo do večje spremembe v pomenu. »Cloud« je definiran kot *a visible mass of condensed watery vapour floating in the atmosphere, typically high above the general level of the ground in a state or cause of gloom, suspicion, trouble, or worry* (Oxford Dictionary), za kar obstaja slovenska ustreznica »oblak«, ki ima podobne definicije: *zgoščeni vodni hlapi (višje) v ozračju in velika količina, množina delcev česa v ozračju ter velika skupina česa sploh* (SSKJ). Prevajalec se je odločil za izpust tega izraza in je prevod priredil. Dobesedni prevod bi bil »Oblaki iz kečapa«. Če si takšne oblake vizualno predstavljamo, bi bili dejansko rdeče barve, saj je kečap takšen in zato predvidevamo, da je prevajalec razmišljal v tej smeri in tako ustvaril nekoliko privlačnejši prevod, kot bi bil dobesedni.

- *No Use Crying* (2011): *Ne obupaj, Niki* (2012)
 Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod naslova bi bil »ni smiselno se jokati«. Izvirnik spominja na idiom *it's no use crying over spilled milk*, ki pomeni, da se ni smiselno razburjati ali biti žalosten zaradi nečesa, kar se je že zgodilo. V slovenskem jeziku obstaja pregovor z enakim pomenom, in sicer *po toči zvoniti je prepozno*. Glagol »obupati« iz prevedenega naslova ima drugačen pomen: *priti v stanje, v katerem osebek ne vidi možnosti za rešitev iz težkega položaja* in *priti v stanje, v katerem osebek ne vidi možnosti za rešitev iz težkega položaja* (SSKJ). Na nek način je sporočilo »ne obupaj« povezano s pomenom izvirnika, saj bi za oba lahko rekli, da sporočata »pozabi na negativna čustva ob nekem dogodku«. Predvidevamo, da se je prevajalec za spremembo odločil, ker bi bil dobesedni prevod slišati neroden. Zato je oblikoval novega, ki ima podobno sporočilo in dodal še osebno lastno ime protagonistke.

- *War Horse* (1982): *Grivasti vojak* (2012)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Vojni konj«. Lahko bi rekli, da se je prevajalec odločil za bolj ustvarjalen prevod, ki je nekako povezan z izvirnik, saj pridevnik »grivast« pogosto uporabljamo za opis konjev, na splošno pa za opis nekoga ali nečesa, *ki ima (dolgo, gosto) grivo* ali *ki je podoben grivi* (SSKJ). Prav tako bi za »vojnega konja« lahko rekli, da je vojak.
- *Finding Sky* (2010): *Sorodni duši* (2012)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Iskanje Sky«. Prevajalec se je odločil za opisni prevod odnosa protagonistov Sky in Zeda, punce in fanta, ki sta se zaljubila. Izraz »sorodni duši« je pogost za zaljubljene pare.
- *The Golden Day* (2011): *Izdaja* (2012)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Zlati dan«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe.
- *The Knife of Never Letting Go* (2008): *Na begu* (2011)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod v slovenski jezik je zaradi razlik nemogoč. Prevajalec se je odločil za prevod, ki nima nobene povezave z izhodiščnim, ampak razkriva del zgodbe, saj protagonist Todd pobegne iz mesta in je, torej, »na begu«.
- *It's OK. I'm Wearing Really Big Knickers* (2000): *Ne, jaz ne maram tangic* (2009)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Zvest prevod bi bil »V redu je. Oblečene imam zelo velike spodnjice«.

Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe.

- *Scorpia* (2004): *Nevidni meč* (2009)

Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Prevajalec bi bil zvest izvirniku, če bi se odločil za ohranitev naslova »Scorpia«, saj je to ime teroristične organizacije iz zgodbe. Prevajalec se je odločil za uporabo drugega poimenovanja iz zgodbe, in sicer operacije, imenovane »Invisible Sword«, ki bi jo s strategijo dobesednega prevoda v slovenskem jeziku poimenovali »Nevidni meč«. Predvidevamo, da je na takšno odločitev vplivala želja po bolj podomačenem prevodu, ki ga z zvestim prevodom oziroma ohranitvijo izvirnika ne bi dosegel, saj je takšno ime v slovenskem jeziku tuje.

- *Slam* (2007): *Štala!* (2009)

Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. »Slam« ima več definicij. Glede na pomen in vsebino zgodbe še najbolj ustreza naslovu izhodiščnega besedila definicija *a loud bang caused by the forceful shutting of something such as a door* (Oxford Dictionary). V spletnem slovarju Pons je navedenih več slovenskih ustreznice: *tresk, udarec, sunek, kritika, kritiziranje, besedni napad*. Od vseh naštetih bi glede na vsebino zgodbe bil ustrezen samostalnik »udarec« v ekspresivnem pomenu z definicijo *kar koga nenadoma zelo prizadene* (SSKJ). Protagonist zgodbe Sam doživi namreč velik udarec v življenju, saj pri 16. letih izve, da bo dobil otroka. Prevajalec se je odločil za uporabo slengovskega izraza »štala«, ki pomeni *neurejen, neprijeten položaj* (SSKJ) in tako je naslov še bolj približal ciljni publiko, torej mladim, ki so jim takšni pogovorni izrazi privlačnejši.

- *Skeleton Key* (2002): *Okostnjakov otok* (2008)

Opažamo, da je pri prevodu prišlo do spremembe v pomenu samostalnika. Beseda »key« ima več definicij, najpogosteje pomeni *a small piece of shaped metal with incisions cut to fit the wards of a particular lock, which is inserted into a lock and turned to open or close it* ali *a thing that provides a means of achieving or understanding something* (Oxford Dictionary). Obema pomenoma ustreza slovenski prevod »ključ«, ki ima tudi več pomenov, med drugimi sta najpogostejša: *kovinska priprava za zaklepanje in odklepanje ključavnice in z dogovorom določen način, sistem, po katerem se kaj rešuje* (SSKJ). Prevajalec se ni odločil za dobesedni prevod »Okostnjakov ključ«. »Skeleton Key« je pravzaprav poimenovanje izmišljenega otoka v zgodbi (island Skeleton Key), kar iz izvirnika ni razvidno. Prevajalec bi lahko oblikoval opisen prevod »Otok Okostnjakov ključ«, vendar se je odločil za priredbo imena otoka, »Okostnjakov otok«, i že sam po sebi pojasni, da gre za otok. Tako naslova ni podaljšal in je dosegel tudi aliteracijo.
- *Angus, Thongs and Full Frontal Snogging* (1999): *Tangice, poljubi in še kaj* (2007)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu in izpusta osebnega lastnega imena. *Angus* je ime mačke. Predvidevamo, da se je prevajalec odločil za izpust imena, ker meni, da v zgodbi ne igra pomembne vloge. Pridevnik »full-frontal« je definiran kot *(of nudity or a nude figure) with full exposure of the front of the body in with nothing concealed or held back* (Oxford Dictionary). V tem primeru bi bila ustrezna druga definicija, za katero bi predlagali prevod v slovenski jezik »brez zadržkov«. »Snog« pa pomeni *kiss and cuddle amorously* (Oxford Dictionary). Pri prevodu tega glagola je prišlo do transpozicije, saj ga je prevajalec v slovenskem jeziku oblikoval v samostalnik. Izraz »še kaj« je pri prevodu dodan, predvidevamo, da se je prevajalec tako odločil zaradi izpusta

osebnega lastnega imena in je s tem dodatkom zapolnil nastalo praznino in tudi naredil naslov še privlačnejši. Besedi »tangice« in »poljubi« so del splošnega jezika v vsakodnevni rabi in sta zato razumljivi. Nasprotno velja za osebno lastno ime Angus, ki deluje skrivnostno v izvirniku, saj je na prvi pogled nejasno, kaj pomeni. Predvidevamo, da se je zato odločil za omenjeni izpust in dodatek.

- *The Diamond Girls* (2004): *Punce držijo skupaj* (2006)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Diamondove punce«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe, saj je to zgodba o štirih sestrah Diamond in njihovi noseči materi, ki jih uči, da morajo držati skupaj.
- *Entertain the End* (2001): *Do konca in naprej* (2006)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Zabavaj konec«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da je takšen naslov v ciljnem jeziku bolj smiseln in da bolj učinkovito zajame bistvo zgodbe o skupini štirih najstnikov, ki so prišli do konca meje vzporednega sveta. Prehod nazaj v resničen svet je izginil, oni pa se še naprej borijo in skušajo rešiti ta vzporedni svet, imenovan Everworld.
- *Breaking Up Is Really, Really Hard To Do* (2005): *Je on res tisti pravi?* (2006)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Raziti se z nekom je res, res težko«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo takšen naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o treh puncah, učenkah srednje šole, ki so najboljše

prijateljice in skupaj vodijo spletno stran, namenjeno iskanju ljubezni oziroma partnerja. Ugotoviti skušajo, ali lahko prava ljubezen preživi obdobje srednje šole in opazujejo pare v šoli ter se tudi same zaljubijo.

- *In the Deep End* (1997): *Pozor, globoka voda* (2006)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »V globokem koncu«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o mladi punči, ki jo skrbijo običajne najstniške težave — ljubezen in spolni odnosi.
- *Brave the Betrayal* (2000): *Mojstri prevare* (2005)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Soočiti se s prevaro«, saj je beseda »brave« definirana kot *endure or face (unpleasant conditions or behaviour) without showing fear* (Oxford Dictionary). Prevajalec se je odločil za spremembo naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o skupini najstnikov, ki se skušajo prebiti skozi nevarno afriško savano, kjer nič ni tako, kot se zdi. Na koncu jim uspe kljub vsem oviram in nevarnostim uspe.
- *Loving April* (1995): *Sanje neme deklice* (2004)
Pri prevodu je prišlo do popolne spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Ljubiti April«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o ljubezni med gluho in nemo punco April ter jeznim in osamljenim fantom Tonyjem.

- *Turtles All the Way Down* (2017): *Neskončen stolp želv* (2018)
 Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Želve vso pot navzdol«. Prevajalec je naslov nekoliko prilagodil z modulacijo in torej prenesel enako sporočilo z drugega vidika, vendar tudi preveden naslov je na nek način samo metaforično povezan z vsebino zgodbe, tako kot izvirnik. Zgodba je namreč o 16-letni srednješolki Azi, ki ima generalizirano anksiozno motnjo, vendar se kljub temu trudi biti dobra hčerka, učenka in prijateljica ter tudi detektivka, saj skupaj z najboljšo prijateljico raziskujeta izginotje milijarderja. Izraz iz naslova pa služi kot opis kakršnega koli sistema, čigar odvisnost nima meja. Metafora predstavlja znano predstavo o teoriji, da je Zemlja pravzaprav ravna ploskev na oklepu želve, ki jo podpira cela (neskončna) veriga vedno večjih želv. S spletnim brskalnikom smo odkrili samo en vir, napisan pred letom izdaje te knjige, ki to verigo poimenuje skoraj enako, kot je prevod naslova, in sicer »neskončen stolp iz želv« in predvidevamo, da se je prevajalec ravnal po njem. Ta izraz je metaforičen za spiralo misli, s katerimi živi protagonistka.
- *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children* (2011): *Otok nenavadnih otrok* (2016)
 Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Dom gospe Peregrine za nenavadne otroke«. Prevajalec je naslov nekoliko prilagodil. Predvidevamo, da se je želel izogniti priimku zaradi lažjega razumevanja. Pomemben del zgodbe se dogaja v Walesu, zato se je odločil za uporabo besede »otok«, saj je Wales del Britanskega otočja.
- *All the Bright Places* (2015): *Vsaj en popoln dan* (2015)
 Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Vsi svetli kraji«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje

novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe. Vendar ravno zaradi vsebine zgodbe, bi raje predlagali dobesedni prevod. Zgodba je namreč o dveh najstnikih, popularni navijačici Violet in depresivnem fantu Finchu, ki ga imajo drugi učenci za čudaka. Usoda ju združi, ko želita oba skočiti s police šolskega zvonika, vendar si drug drugemu to preprečita. To srečanje ju poveže in skupaj se lotita tudi šolskega projekta, za katerega odkrivata naravne čudeže njihove države. Skupaj obiščeta veliko krajev, vendar niso tako pomembni kraji sami, kot je njuno druženje zanju. Zato predvidevamo, da se naslov izvirnika nanaša na te kraje, saj zaradi njih preživljata skupaj veliko časa, ki obema veliko pomeni, in zato so to zanju »svetli« kraji.

- *The Death Cure* (2011): *Zaton* (2015)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Pomensko ekvivalentni prevod bi bil »Zdravilo za smrt«. Zdravilo za smrtonosno bolezen je pravzaprav tudi pomemben del zgodbe. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe. »Zaton« pomeni *konec, propad* (SSKJ) in prevajalec je s tem zajel bistvo zgodbe oziroma te knjige nasploh, saj je zadnja v zbirki *The Maze Runner* in zaključuje dogajanje oziroma zgodbo celotne zbirke, v kateri lahko beremo o opustošenju sveta.

- *The Indigo Spell* (2013): *Polnočni urok* (2014)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Urok indigo«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe. Naslov izvirnika se navezuje na element iz zgodbe — črnilo barve indigo za tetovažo.

Naslov prevoda pa se navezuje na dogodek z začetka zgodbe, ko učiteljica sredi noči zbudi glavno protagonistko Sydney, da izvede urok.

- *Countess Nobody* (2011): *Modra kri* (2014)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o najstniških dvojčkih Sophie in Samuelu, katerima oče zaupa, da je njihova družina del francoskega plemstva. Vendar pomemben del novice je tudi dejstvo, da se plemiški naslov prenaša samo na moške v družini. Samuel je torej grof, Sophie pa »ni nič«. Jezna začne pisati blog o skrivnostni grofinji S, vendar kmalu potrebuje dokaz o »modri krvi«.

- *Linger* (2010): *Nemir* (2013)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Izraz »linger« je definiran kot *stay in a place longer than necessary because of a reluctance to leave* (Oxford Dictionary). »Nemir« pomeni nekaj drugega, in sicer *stanje s hrupom in stanje notranje napetosti, vznemirjenja ter želja po delovanju* (SSKJ). Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o nemirnem življenju protagonistov Grace, Sam in Cole zaradi nenehnega boja med silama volka in človeka. Mogoč bi bil tudi dobesedni prevod »Vztrajati«, ki se navezuje na ljubezen, ki kljub vsemu vztraja v njihovih življenjih.

- *Guitar Notes* (2012): *Kitara za dva* (2013)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Zapiski za kitaro«. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako

naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o kitaristu Trippu in čelistki Lyli, ki sta si prisiljena deliti sobo za vajo v srednji šoli.

- *Mockingjay* (2010): *Upor* (2012)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe o življenju v času upora. Naslov izvirnika pa je pomemben element iz zgodbe, in sicer vrsta ptice, ki je simbol upora. Predvidevamo, da prevajalec ni želel prenesti izhodiščnega naslova, ker bi bil v ciljnem jeziku nejasen.

8.2.1.7. Strategija redukcije ali izpusta

- *Layla, Queen of Hearts* (2010): *Layla* (2009)

Pri prevodu je prišlo do izpusta večjega dela izvirnika. Dobesedni prevod bi bil »Layla, kraljica src«, vendar se je prevajalec odločil v prevodu obdržati le osebno lastno ime. Ker izvirnik razkrije nekaj več in pove pomembno lastnost literarne osebe, predlagamo zvest prevod.

- *The Naming of Tishkin Silk* (2003): *Tishkin* (2008)

Pri prevodu je prišlo do izpusta večjega dela izvirnika. Dobesedni prevod bi bil »Imenovanje Tishkin Svile«, vendar se je prevajalec odločil, da naslov prevoda izvirnika vsebuje samo osebno lastno ime. Izvirnik razkriva nekaj več, pomemben del vsebine zgodbe, zato predlagamo zvest prevod.

- *Perry Angel's suitcase* (2008): *Perry* (2009)

Pri prevodu je prišlo do izpusta večjega dela izvirnika. Zvesti prevod bi bil »Kovček Perryja Angela«, vendar se je prevajalec odločil, da naslov prevoda izvirnika vsebuje samo osebno lastno

ime. Izvirnik razkriva nekaj več, del vsebine zgodbe, zato predlagamo zvesti prevod.

- *A Swift Pure Cry* (2006): *Čisti krik* (2015)

Pri prevodu je prišlo do izpusta pridevnika. »Swift« je definiran kot *happening quickly or promptly* (Oxford Dictionary). Slovenske ustreznice so, med drugimi, *hiter, uren, nagel* (Pons). Dobesedni prevod bi bil »Hitro čisti krik«, vendar se je prevajalec odločil, da pri prevodu izpusti pomen prvega pridevnika iz izvirnika, saj je dobesedni prevod neroden oziroma celo nesmiseln in predvidevamo, da druge rešitve za pomen izpuščenega pridevnika ni našel.

- *Thirteen Reasons Why* (2007): *Trinajst razlogov* (2012)

Dobesedni prevod bi bil »trinajst razlogov, zakaj«, torej je pri prevodu prišlo do redukcije, kar pa ne vpliva na pomen.

8.2.2. Poetična funkcija

- *Solace of the Road* (2008): *Cesta utehe* (2017)

Pri prevodu je prišlo do manjše spremembe v pomenu. Dobesedni prevod bi bil »Uteha ceste«. Prevajalec se je odločil za zamenjavo vrstnega reda besed, s čimer je ustvaril novi pomen.

- *Falling Fast* (2012): *Zaljubljena, zatreskana* (2012)

Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. »Falling fast« pomeni v slovenskem jeziku »hitro se zaljubiti«. Ta izraz je v pogovorni angleščini pogost. Če nekdo komu hitro postaja všeč in razvija do njega romantična čustva ali če komu kakšna stvar hitro postaja všeč, temu v pogovornem angleškem jeziku rečejo »fall for somebody/something«. Podoben izraz v knjižni angleščini, in sicer »fall in love« je definiran kot *develop a deep romantic or sexual*

attachment to someone in develop a deep liking for something (Oxford Dictionary). V slovenskem jeziku sta se v slengu za isti pomen uveljavila dobesedni prevod »padati na nekoga/nekaj« in izraz »zatreskati se v nekoga«. Pri prevodu je, torej, uporabljen istopomenski pogovorni izraz »zatreskati se«, vendar ga je prevajalec oblikoval v pridevnik, kar pomeni, da je prišlo do transpozicije. Predvidevamo, da je ta izraz uporabil zaradi ohranitve oziroma prenosa aliteracije, in da je ravno iz tega razloga izpustil prevod besede »fast«, ki ima slovensko ustreznico »hitro«. Namesto tega je raje dodal še knjižni izraz oziroma pojasnilo »zaljubljena«, ki pomeni skoraj enako kot »zatreskana« in na ta način je dosegel aliteracijo ter še dodatno pojasnil pogovorni slovenski izraz, ki ga mogoče kdo še ne pozna.

8.2.3. Ekspresivna funkcija

- *Catching Fire* (2009): *Kruto maščevanje* (2012)
Pri prevodu je prišlo do spremembe v pomenu. Prevajalec se je odločil za oblikovanje novega naslova z uporabo vsebine zgodbe, ker verjame, da bo tako naslov bolj učinkovito zajel bistvo zgodbe, saj se predsednik Snow kruto maščuje, ko drugi protagonisti ne upoštevajo njegovih navodil.
- *Something Girl* (2005): *Punca, ki nekaj velja* (2011)
Pri prevodu je prišlo do spremembe, saj bi bil dobesedni prevod »Nekaj punca« neroden. Predvidevamo, da se je prevajalec zato odločil prevod nekoliko prilagoditi in razširiti, in sicer s pojasnilom pomena izhodiščnega naslova, ki ga je mogoče razbrati iz vsebine zgodbe. Tako je preveden naslov razumljiv in slišati smiselno v slovenskem jeziku.
- *Beautiful* (2009): *Lepa* (2012)
Prevod je dobeseden in izraža mnenje o izgledu protagonistke.

9. Zaključek

V analizo smo zajeli 100 naslovov slovenskih prevodov otroških del in njihovih izvirnikov v angleškem jeziku in 100 naslovov slovenskih prevodov mladinskih del in njihovih izvirnikov v angleškem jeziku, ki smo jih izbrali po naključju. Po natančni analizi smo jih razvrstili glede na funkcijo, ki smo jo razbrali.

Od skupno 200 naslovov smo samo enemu določili funkcijo zapeljevanja, in to naslovu *Mišopir*, ki izstopa zaradi ustvarjalnosti. Delo spada v otroško književnost.

Poetično funkcijo smo zasledili pri nekaj več delih, in sicer šestih naslovih otroških literarnih del in dveh naslovih mladinskih literarnih del. Poetično funkcijo je ustvarila aliteracija ali rima.

Le nekaj več naslovov, in sicer deset, od tega sedem naslovov otroških literarnih del in trije naslovi mladinskih literarnih del, izraža mnenje ali oceno dogajanja ali nekega dela zgodbe in ima zato ekspresivno funkcijo.

Po pričakovanjih pa razvrstitev jasno pokaže, da ima največ naslovov tako otroških kot tudi mladinskih knjig opisovalno funkcijo. To je nekaj povsem običajnega, saj po navadi naslov literarnega dela na kratko opiše vsebino zgodbe. Kar 86 naslovov otroških knjig in 95 naslovov mladinskih knjig v naslovu razkrije vsaj del vsebine.

Z gotovostjo lahko trdimo, da pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih literarnih del iz angleškega jezika v slovenski jezik v povprečju prevladuje opisovalna funkcija. Čeprav je bila pri naši analizi po pogostosti na drugem mestu ekspresivna funkcija, na tretjem mestu poetična funkcija in na četrtem mestu funkcija zapeljevanja, drugih funkcij pa sploh ni bilo, ne moremo trditi, v kakšnem zaporedju se te funkcije po pogostosti v povprečju pojavljajo pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih literarnih del iz angleškega jezika v slovenski jezik, saj so razlike med njimi tako zelo majhne. Še vedno ostaja tudi možnost, da bi lahko, če bi iskali, našli kakšno delo s kakšno drugo funkcijo, saj v analizo nismo zajeli popolnoma vseh obstoječih prevodov.

Ker je tako veliko število naslovov spadalo pod opisovalno funkcijo, smo zaradi večje preglednosti znotraj te kategorije naslove še dodatno razdelili glede na prevajalsko strategijo. Tudi pri tej razdelitvi so določene kategorije izstopale.

Od 100 naslovov otroških literarnih del ima samo en prevod enak naslov kot izvirnik. Pri štirih naslovih je prišlo do redukcije, štirje naslovi imajo nek dodatek, ki ga v izvirniku ni, prav tako je pri štirih primerih prišlo do transpozicije, pri šestih smo zasledili modulacijo. Izstopajo pa strategije priredbe, dobesednega prevoda in podomačitve osebne lastnega imena. 18 naslovov knjig je na nek način prirejenih, 22 naslovov je dobesedno prevedenih in največ, kar 27 naslovov vsebuje podomačitev osebne lastnega imena. Omeniti moramo, da je pri nekaterih primerih s podomačitvijo osebne lastnega imena razvidna tudi kakšna druga kategorija, kot sta na primer dobesedni prevod in priredba. Le v petih prevodih naslovov pa je osebno lastno ime ohranjeno v izvorni obliki, čeprav je tuje za slovenski prostor.

Od 100 naslovov mladinskih literarnih del sta samo dva prevedena z modulacijo, pri treh je podomačeno osebno lastno ime, pet naslovov ni prevedenih oziroma je v prevodu ohranjen naslov izvirnika, prav tako je pri petih naslovih nekaj izpuščeno, pri sedmih naslovih je pri prevodu prišlo do transpozicije. Izstopata pa strategiji dobesednega prevoda in priredbe. Skoraj polovica, kar 42 naslovov knjig, je dobesedno prevedenih in skoraj tretjina, natančneje 31 naslovov knjig, je v prevodu na nek način prirejenih.

Analiza je torej pokazala, da so naslovi otroških in mladinskih literarnih del iz angleškega v slovenski jezik najpogosteje dobesedno prevedeni in na nek način prirejeni oziroma oblikovani drugače.

Največja razlika se kaže pri osebnih lastnih imenih. Večina osebnih lastnih imen v naslovih otroških literarnih del je podomačenih, medtem ko so v naslovih mladinskih literarnih del podomačena le štiri osebna lastna imena in jih je kar 15 ohranjenih v izvorni obliki, čeprav je le nekaj takšnih, ki v slovenski kulturi niso tuja.

Pozorni smo bili tudi na letnico izdaje izvirnika in prevoda, vendar nismo opazili nobenih posebnosti ali razlik pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih literarnih del v tem desetletju v primerjavi s prejšnjimi.

Na začetku smo postavili tri hipoteze, od katerih lahko potrdimo samo eno.

1. Predpostavljamo, da je pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih del v več primerih prišlo do lokalizacije.

To hipotezo potrjujemo, saj smo ugotovili, da je veliko naslovov bilo spremenjenih, da niso zveneli tuje v ciljni kulturi.

2. Predpostavljamo, da so prevajalci bolj redko uporabili strategijo dobesednega prevoda.

Te hipoteze ne potrjujemo, saj se je izkazalo, da je v veliko primerih prišlo do dobesednega prevoda. To je mogoče, saj naslovi po navadi nimajo zapletenih stavčnih struktur, ker so kratki.

3. Predpostavljamo, da pri prevajanju naslovov ni prišlo do eksplikacij.

Tudi te hipoteze ne potrjujemo, saj smo v analizi ugotovili primere pojasnjevanja na različne načine.

Prevajanje naslovov literarnih del je zelo zahtevno in prevajalci se pri njih srečujejo z enakimi prevodnimi zagatami kot pri prevajanju katerih koli besedil, poleg tega pa morajo upoštevati še ključen element, in sicer funkcijo naslova. Čeprav pravijo, da knjige ni dobro soditi po platnicah, se pogosto zgodi prav to, še posebej pri ciljni publiku, na katero smo se osredinili v magistrski nalogi.

Vsak naslov ima cilj, da pritegne bralca, zato odgovorni za prevod stremijo k čim privlačnejši prevodni rešitvi, pri tem uporabljajo različne strategije in imajo še bolj prosto izbiro, kot pri prevajanju vsebine knjige. Po drugi strani so pa zelo omejeni, saj naj bi naslov literarnega dela povedal oziroma povzel bistvo zgodbe

na čim krajši način, kar je pogosto zelo težko še posebej zaradi kulturno specifičnih elementov, idiomov, besednih iger in podobno. Poleg tega mora to storiti na čim bolj apelativni način. Večkrat pride tudi do popolne priredbe, še posebej, če je naslov izvirnika preveč vezan na jezik in kulturo izvirnika, zato se prevajalec odloči za naslov, ki bo v ciljnem jeziku in ciljni kulturi sprejet podobno kot naslov izvirnika v izhodiščnem jeziku in kulturi. Najbolj ključno vlogo pri naslovih pa ima nedvomno apelativna funkcija, zato pride do priredbe, tudi če je možen prevod, ki je zvest izvirniku. Zaradi komercialnih interesov je najbolje, da naslove oblikujejo ljudje z umetniško žilico in domišljijo ter smislom za slog.

V analizo smo vključili tako velik vzorec primerov naslovov, da smo dokazali, da pri prevajanju naslovov otroških in mladinskih knjig iz angleškega v slovenski jezik prevladuje opisovalna funkcija, od prevajalskih strategij pa sta najpogostejši dobesedni prevod in priredba.

10. Literatura in viri

Baker, M. (1993): *Corpus Linguistics and Translation Studies – Implications and Applications*. V Baker, M, Francis, M. G. in Tognini-Bonelli, E. (Ur.): *Text and Technology: In Honour of John Sinclair* (str. 233–250). Amsterdam in Philadelphia: John Benjamins.

Baker, M. (2011): *In Other Words: a Coursebook on Translation*. London in New York: Routledge.

Bakker, M., Koster, C. in Van Leuven-Zwart, K. (2009): *Shifts*. V Baker, M. in Saldanha, G. (Ur.): *Routledge Encyclopedia of Translation Studies Second Edition* (str. 269). Abingdon: Routledge.

Cobiss (b. d.). Pridobljeno 11. 6. 2018, <http://home.izum.si/cobiss/oz/citiranje.asp>.

Cerar, V. (1998): *Recepcija književnega dela pri mladih bralcih*. V Cerar, V. (Ur.): *Prevajanje otroške in mladinske književnosti: 22. prevajalski zbornik* (str. 6—7). Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev.

Chesterman, A. (2005): *Problems with Strategies*. V Károly, K. in Fóris, Á. (Ur.): *New Trends in Translation Studies: In Honour of Kinga Klaudy* (str. 17–28). Budapest: Akadémiai Kiadó.

Fran (b. d.). Pridobljeno 2. 8. 2018, <https://fran.si/>.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (b. d.). Pridobljeno 2. 8. 2018, <https://fran.si/130/sskj-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika>.

Holz-Mänttäri, J. (1984): *Translatorisches Handeln: Theorie und Methode*. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.

Kaloh Vid, N. (2013): *Ideology and Children's Literature: How Pinocchio Got a Golden Key*. *International Research in Children's Literature* (6), 1.

Kocijančič-Pokorn, N. (2003): *Misliti prevod: izbrana besedila iz teorije prevajanja od Cicerona do Derridaja*. Ljubljana: Študentska založba.

Kocijančič-Pokorn, N. (1997): Teoretične osnove za kritično vrednotenje prevoda. V: Stanovnik, M. (Ur.): *Kriteriji literarnega prevajanja. Prevajanje in terminologija: 21. Prevajalski zbornik* (str. 5–11). Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev.

Laviosa-Braithwaite, S. (2001): Universals of Translation. V Baker, M. (Ur.): *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (str. 288). London in New York: Routledge. Pridobljeno 26. 8. 2018, <http://docenti.unimc.it/gilliansusan.philip/teaching/2017/17161/files/universals-of-translation>.

Lesnik-Oberstein, K. (1996): Defining Children's Literature and Childhood. V Hunt, P. (Ur.): *International Companion Encyclopedia of Children's Literature* (str. 15–29). London: Routledge.

Mozetič, U. (2014): *Explicitation and Implication as Translation Universals and Their Occurrences in the Slovene Translations of Anglo-American Literary Texts*. Pridobljeno 12. 6. 2018, <https://revije.ff.uni-lj.si/elope/article/view/3174/2885>.

Munday, J. (2001): *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. Oxon: Routledge.

Nikolajeva, M. (2011): Translation and Crosscultural Reception. V Wolf, S., Coats, K., Enciso, P., Jenkins, C. (Ur.): *Handbook of Research on Children's and Young Adult Literature* (str. 404, 405). Abingdon: Routledge.

Nord, C. (1995): *Text-Functions in Translation: Titles and Headings as a Case in Point*. *Target*, 7(2), 261—284. Pridobljeno 7. 9. 2018, <https://doi.org/10.1075/TARGET.7.2.05NOR>.

O'Connell, E. (2006): Translating for Children. V Lathey, G. (Ur.): *The Translation of Children's Literature: A Reader* (str. 15–24). Clevedon: Multilingual Matters.

Oittinen, R. (2000): *Translating for Children*. New York in London: Garland Publishing, Inc.

Ortiz-Sotomayor, J.M. (2007): *Multiple dimensions of international advertising An analysis of the praxis in global marketing industry from a translation studies perspective*. Pridobljeno 16. 8. 2018, http://www.euroconferences.info/proceedings/2007_Proceedings/2007_Maroto_Jesus.pdf.

Oxford Dictionaries (b. d.). Pridobljeno 2. 8. 2018, <https://www.oxforddictionaries.com/>.

Shavit, Z. (1978): *Translation of children's literature as a function of its position in the literary polysystem*. Pridobljeno 7. 9. 2018, <https://pdfs.semanticscholar.org/4977/cc928e74c9fd78fe690368f2b9f890f84356.pdf>.

Venuti, L. (2004): *The Translator's Invisibility*. London in New York: Routledge. Pridobljeno 26. 8. 2018, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/40500942/venuti.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1535815327&Signature=IX49qzR%2FeLSvoLZ4747tkRLGn1E%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DThe_Translator_s_Invisibility_A_History.pdf.

Vermeer, H. J. (1989): *Skopos and Commission in Translational Action*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

Viezzi, M. (2013): *Titles and translation*. Pridobljeno 11. 6. 2018, http://www.vakki.net/publications/2013/VAKKI2013_Viezzi.pdf.

Vinay, J., Darbelnet, J. (1995): *Comparative Stylistics of French and English*. Amsterdam in Philadelphia: John Benjamins.

Zwitter, S. (1998): Recepcija književnega dela pri mladih bralcih. V Cerar, V. (Ur.): *Prevajanje otroške in mladinske književnosti: 22. prevajalski zbornik* (str. 69–75). Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev.